gemeente Nijkerk

Kolkstraat 27
3861 AK Nijkerk

Postbus 1000
3860 BA Nijkerk

Telefoon 14 033
www.nijkerk.eu

Handelsregister
32165156

Gemeenteraad van Nijkerk

Uw brief van	-	**Ons kenmerk**	1268678
Uw kenmerk	- 27 SEP. 2018	**Bijlage**	1
Datum	18 september 2018	**Behandeld door**	J.J. Bouwman
Onderwerp	Uitwerking dialoogvoorstel Armoede Nijkerk uit (fase 1)	**Team**	Adviseurs Zelfredzaamheid Arbeidsmarkt

Geachte heer, mevrouw,

Op 21 september 2017 heeft u ingestemd met de uitwerking van onder andere het voorstel 'Armoede Nijkerk Uit!' uit de dialoog Samen Aan Zet. Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de uitwerking van fase 1 van dit voorstel.

Armoede Nijkerk Uit!
Dit voorstel richt zich op de achtergronden en oorzaken van armoede op lokaal niveau en is opgebouwd uit twee fasen. Fase 1 van het voorstel betreft de uitvoering van een Minima effectrapportage (MER) door het Nibud. Deze rapportage maakt inzichtelijk wat de effecten van het landelijke - en het lokale minimabeleid zijn op huishoudens. Aan de hand van de uitkomsten van de rapportage wordt beoordeeld of er beleidsveranderingen doorgevoerd kunnen worden om de armoede en de armoedeval in Nijkerk te verminderen.

Door de dialooggroep "Armoede Nijkerk uit!" en het Nibud is de Minima effectrapportage gemeente Nijkerk 2018 opgemaakt en afgerond. De resultaten worden met u gedeeld en een aantal van de bevindingen zullen worden uitgewerkt.

Samenstelling werkgroep
De werkgroep bestaat nu uit de volgende samenstelling:
- medewerker van Sigma;
- bestuurder van het Nijkerks Diaconaal Beraad en lid van de Sociaal Domeinraad;
- voormalig docent;
- deelnemer van een Nijkerks koor;
- inwoner die zorg krijgt;
- een beleidsadviseur uit het team Adviseurs Zelfredzaamheid Arbeidsmarkt.

Uitwerkingsstap
Als eerste vervolgactie diende een zogenaamde 'nadere uitwerkingsstap' plaats te vinden. De uitwerkingsstap hieronder beschreven betreft fase 1 van het dialoogvoorstel. Zodra fase 2 start wordt opnieuw over de uitwerkingsstap doorlopen. De nadere uitwerkingsstap voor fase 1 bestaat uit vijf onderdelen:

a. een realitycheck op het voorstel in het kader van beoogd effect, behoefte, urgentie en kosten (incidenteel en structureel).
   De werkgroep heeft dit onderdeel doorlopen tijdens een bijeenkomst. Het budget dekt de uitvoering van het onderzoek. Er zijn afspraken gemaakt met het Nibud over het aantal onderzoeksvragen rekening houdend met het beschikbare budget.
   Er zijn ook kosten geraamd voor eventuele wijziging van beleid. Aan de hand van de uitkomsten van het uitwerking van de aanbevelingen zal worden bekeken of dit budget voldoende is.
b. integrale prioritering tussen de vijf voorstellen, inclusief eventuele fasering.
   Op basis van het raadsbesluit waren er vijf voorstellen in het cluster Sociaal Domein. Het is gelukt om voor alle voorstellen trekkers en deelnemers te vinden, zodat geen prioritering aangebracht hoefde te worden;
c. mogelijkheid van combinatie van de vijf voorstellen ten behoeve van kwaliteit en efficiency.
   De MER betreft een smalle en afgebakende inhoud en doelgroep. Er is (vooralsnog) geen overlap met de andere vijf voorstellen van het cluster Sociaal Domein. Er is periodiek overleg tussen de beleidsadviseurs die betrokken zijn bij de dialooggroepen Sociaal Domein.
d. onderzoek overlap en inpassingsmogelijkheden met bestaand beleid, huidige werkzaamheden en voorstellen van andere clusters:
   - De aanbevelingen uit de MER kunnen van invloed zijn op het gemeentelijk minimabeleid;
   - Gemeente Nijkerk is in 2018 eenmalig aangesloten bij de 'Benchmark Armoede en schulden' van Divosa. De resultaten van de benchmark zullen, indien relevant, gecombineerd worden met de adviezen van de MER bij voorstellen tot beleidswijzigingen;
   - Op 13 september 2016 is er een rapportage geschreven over de stapelingseffecten van eigen bijdragen en kortingen in het sociaal domein. Ondanks dat dit rapport vooral betrekking heeft op WMO voorzieningen, worden bij eventuele beleidsveranderingen ook deze stapelingseffecten erbij betrokken;
   - Het dialoogvoorstel "Torenpas" kan een mogelijke link hebben met de uitkomsten van de MER, omdat hier mogelijk voorzieningen voor minimahuishoudens aan verbonden kunnen worden. In de tweede helft van 2018 gaat gestart worden met dit dialoogvoorstel.
e. bepalen of er sprake is van de juiste partij(en) op de juiste plek m.b.t. wie wat uitvoert.
   De werkgroep bestaat uit deelnemers die ieder een brede blik hebben in het Sociaal Domein van gemeente Nijkerk. Voor mogelijke beleidsveranderingen of interne verbindingen met andere dialoogvoorstellen ontvangt de dialooggroep ondersteuning van een beleidsadviseur. Indien nodig worden andere beleidsadviseurs/vakspecialisten betrokken, ook uit andere domeinen.

Onderzoeksvraag MER
De centrale onderzoeksvraag luidt: wat is het effect van landelijke- en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen.

Het onderzoek van het Nibud heeft twee doelen:

- in kaart brengen van de bestedingsruimte (koopkracht) van huishoudens in Nijkerk met een laag inkomen, rekening houdend met landelijke en lokale inkomensondersteuning;
- inzichtelijk maken in hoeverre er een armoedeval optreedt bij het niet meer in aanmerking komen voor inkomensondersteuning als gevolg van een (geringe) inkomensstijging door bijvoorbeeld werkaanvaarding.

Er is door de Dialooggroep besloten om de bestedingsruimte inzichtelijk te maken voor de inkomensniveaus die worden gehanteerd in het minimabeleid van Nijkerk en voor een aantal huishoudentypes:

— Inkomensniveaus

1. uitkering op het sociaal minimum (hierna bijstandsniveau) of de AOW-uitkering voor ouderen;
2. inkomen uit werk ter hoogte van 100 procent van het bruto wettelijk minimumloon;
3. 110 procent van het bruto wettelijk minimumloon;
4. 120 procent van het bruto wettelijk minimumloon;
5. 130 procent van het bruto wettelijk minimumloon;
6. 140 procent van het bruto wettelijk minimumloon.

— Huishoudtypes

1. alleenstaande;
2. alleenstaande oudere;
3. paar zonder kinderen;
4. ouder paar;
5. alleenstaande ouder met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
6. alleenstaande ouder met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
7. paar met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
8. paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
9. paar met twee oudere kinderen (14 en 18 jaar);
10. alleenstaande met een zorgvraag;
11. alleenstaande oudere met een zorgvraag.

Fase 2

Fase 2 start na afronding van fase 1 en betreft een onderzoek naar Mobility Mentoring. Dit is een nieuwe manier van cliëntbenadering die gebruik van de inzichten uit de neurowetenschap. Het onderzoek kan bijdragen aan een doorontwikkeling van de dienst- en hulpverlening van de gemeente Nijkerk.

Resultaat MER

In veel gemeenten in Nederland zijn de inkomensgrenzen voor het minimabeleid afgeleid van (een percentage van) het sociaal minimum (=bijstandsnorm). Nijkerk echter gaat uit van het bruto wettelijk minimumloon, dat veelal hoger is dan bijstand. Dit heeft vrijwel over de hele linie positieve invloed op de koopkracht in Nijkerk. De minimaregelingen in Nijkerk kunnen daarom als heel goed worden beoordeeld. Ook bedient de gemeente Nijkerk daardoor een uitgebreidere doelgroep.
Er zijn wel een paar kleine aandachtspunten. Hierover heeft het Nibud 11 aanbevelingen (adviezen) gegeven.

Aanbevelingen
De dialooggroep gaat een aantal van de aanbevelingen adviezen uitwerken:

1. cursussen en begeleiding

Voor huishoudens die moeten rondkomen van een laag inkomen en moeite hebben met hun financieel beheer, is het aan te bevelen om cursussen en begeleiding op dit vlak aan te bieden.

In de uitwerking van het Preventieplan Schulden is het aanbieden van cursussen één van de actiepunten. Hieraan wordt gewerkt samen met de bibliotheek, Sigma en de Stichting MEE. Begeleiding (signalering en verwijzing) is er voldoende en wordt aangeboden door de Gebiedsteams, Plangroep, Sigma, Humanitas en Schuldhulpmaatje. Er is een goed en regelmatig onderling contact. De dialoogroep acht het niet nodig hier verdere actie op te ondernemen.

2. gebruik en toegang regelingen

Stimuleer het gebruik van regelingen actief, door publiciteit en door de toegang tot regelingen zo eenvoudig te maken, bijvoorbeeld via Berekenuwrecht. Ook de hulpinstanties zoals gebiedsteams, maar bijvoorbeeld Schuldhulpmaatje, Humanitas moeten alle regelingen kennen.

Berekenduwrecht betreft een softwareprogramma om digitaal vergoedingen aan te vragen. Er is in april 2017 bekeken of zoiets een toegevoegde waarde heeft voor de regelingen van de gemeente Nijkerk. Niet alle minimaregelingen kunnen aangevraagd worden met dit programma. Ook blijven er nog steeds veel papieren aanvragen omdat bewindvoerders niet mogen aanvragen via de DigiD van hun cliënten. Veel cliënten zijn niet in staat om de soms tamelijk ingewikkelde digitale aanvraag (aanvragen) zelf te doen. Om zo'n programma goed te implementeren, bij te houden en te onderhouden (nieuwe ontwikkelingen) kost veel tijd en geld. In Nijkerk kunnen anderszins een aantal minimaregelingen digitaal worden aangevraagd en er wordt gewerkt aan de andere.
De dialooggroep ziet op dit moment geen voordelen om in Nijkerk te gaan werken met zo'n programma.

Verbeteren van het gebruik van de minimaregelingen en kennis van de regelingen door het voorliggend veld is ook een onderdeel in het Preventieplan Schulden en wordt dus aan gewerkt. Er is regelmatig contact met alle ketenpartners en er wordt zo nodig voorlichting gegeven over de regelingen.
De dialooggroep ziet daarom op dit punt geen noodzakelijke acties.

3. energielasten

Bied huishoudens met een laag inkomen hulp van energieadviseurs of gratis/goedkope energieboxen aan. Producten, waarvan de aanschafkosten hoog zijn, terwijl ze een snelle terugverdientijd hebben, zijn het meest effectief.

In Nijkerk is al een energieadviseur /energieloket. Er kan hier meer bekendheid aan worden gegeven. De dialooggroep gaat verkennen hoe dit aan te pakken en wat er in Nijkerk gedaan kan worden om de energielasten specifiek voor de minima te verlagen.

4. huur

Maak met de woningcorporaties (prestatie)afspraken over de hoogte van de huur per doelgroep en over de huurstijging voor huishoudens met een laag inkomen. Onderzoek of een tijdelijke huurverlaging mogelijk is voor huishoudens met betalingsachterstanden/schulden.

De dialooggroep gaat verkennen wat er in Nijkerk in de prestatieafspraken kan worden geregeld.

5. inkomensgrenzen regelingen

Handhaaf in ieder geval de huidige regelingen inclusief de gehanteerde inkomensgrenzen en zorg er voor dat de doelgroepen deze kennen en gebruiken. Zorg dat betrokkenen rondom de doelgroep bekend zijn met de minimaregelingen en deze actief promoten onder de doelgroep.

De dialooggroep gaat geen actie ondernemen omdat dit ook in de uitwerking van het Preventieplan Schulden is opgenomen.

6. kwijtscheldingsbeleid

Continueer het kwijtscheldingsbeleid ongewijzigd. Gezamenlijk berekenen van de draagkracht (gemeente en waterschap) en rekening houden met de kosten voor kinderopvang werkt gunstig uit voor huishoudens met een inkomen vlak boven bijstandsniveau.

De kosten van kinderopvang worden in Nijkerk al meegenomen bij de berekening van de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Actie op dit punt is daarom niet nodig.

7. collectieve zorgverzekering

Promoot de collectieve zorgverzekering actief zodat elke rechthebbende van dit dekkingsvoordeel gebruik kan maken. Het is daarbij belangrijk om in de communicatie duidelijk de verschillen tussen de drie pakketten aan te geven, zodat inwoners tot een effectieve keuze kunnen komen.

In november/december zal in de promotie voor 2019 meer aandacht komen voor de inhoudelijke voordelen van de pakketten.

8. Meedoen en Kindpakket

Continueer de ondersteuning voor minima voor sociale- en schoolactiviteiten (Meedoen en Leergeld) op de huidige wijze (per persoon aanbieden). Pas, als het mogelijk is, de hoogte aan, aan de leeftijdscategorie van de kinderen.

In het 2e halfjaar van 2018 zal er een evaluatie plaatsvinden van het Kindpakket samen met de deelnemende fondsen. Dit onderwerp zal dan worden meegenomen. Ook zal in deze periode onderzocht worden door een andere dialooggroep of een minimapas (Torenpas) in Nijkerk toegevoegde waarde heeft voor het Kindpakket.

9. 10 en 11 kinderopvang, inkomenstoeslag en oudere kinderen

- *Sta huishoudens met jonge kinderen met een bijstandsuitkering of stellen waarvan één ouder werkt, bij hun kosten aan peuterspeelzaal/kinderopvang financieel bij, bijvoorbeeld via de bijzondere bijstand.*
- *Ken paren met kinderen een hogere individuele inkomenstoeslag toe dan paren zonder kinderen. Bijvoorbeeld door de toeslag te verhogen met een vast bedrag voor elk ten laste komend kind tot 18 jaar. Een stap verder zou zijn paren met oudere kinderen een nog hoger bedrag te verstrekken.*
- *Zet de ondersteuning voor de doelgroep huishoudens met (oudere) kinderen voort en breng het bestaan van deze inkomensondersteunende regelingen actief onder de aandacht te brengen. Ook verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand (niet in dit onderzoek*

gemeente Nijkerk

meegenomen) kunnen dergelijke gezinnen helpen om hun tekorten beperken. Hierbij kunnen alleen noodzakelijke bijzondere kosten vergoed worden, maar het is zeker de moeite waard om dit extra onder de aandacht te brengen.

In het 2e halfjaar van 2018 wordt bekeken worden of een aantal gemeentelijk Verordeningen en Beleidsregels op het gebied van de Participatiewet een update behoeven. De uitkomsten en aanbevelingen van de MER zullen daarbij worden meegenomen.

Tot slot
De dialooggroep zal met name gaan bezig houden met de uitwerking van aanbevelingen 3 en 4. Zodra daar meer over bekend is zal u daarover worden geïnformeerd. Voor de andere aanbevelingen functioneert de dialooggroep als klankbordgroep.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

De secretaris,

de heer G. van Beek

De burgemeester,

b.g.

de heer mr. drs. G.D. Renkema

NIBUD

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Minima-effectrapportage gemeente Nijkerk 2018

De invloed van landelijke en gemeentelijke inkomensondersteuning op de financiële positie van inwoners met een laag inkomen

1 juni 2018

Minima-effectrapportage gemeente Nijkerk 2018

De invloed van landelijke en gemeentelijke inkomensondersteuning op de financiële positie van inwoners met een laag inkomen

Nibud, Utrecht, 1 juni 2018
In opdracht van de gemeente Nijkerk

Voorwoord

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting. Het Nibud heeft tot doel particuliere huishoudens inzicht te laten verkrijgen in hun inkomsten en uitgaven, en vaardigheid aan te leren om planmatig met geld om te gaan. Het Nibud probeert dit doel te bereiken door rechtstreeks voorlichting te geven, zowel via de massamedia als via eigen brochures over diverse budgetonderwerpen, zoals kostgeld en alimentatie.

Daarnaast wil het Nibud hetzelfde doel bereiken via professionals die zich bezighouden met vormen van financiële advisering en voorlichting. Dit zijn functionarissen uit zowel de maatschappelijke hulp- en dienstverlening als het financieel bedrijfsleven en sectoren van het onderwijs. Het Nibud ondersteunt deze groepen met eigen publicaties (Budgethandboek, Prijzengids, Rekenprogramma´s) en door deskundigheids-bevordering in de vorm van opleidingen en trainingen.

Bij dit alles gaat het Nibud uit van een standaardmethode van begroten. Dit resulteert in een reeks voorbeeldbegrotingen met referentiecijfers die zijn gebaseerd op empirisch wetenschappelijk onderzoek. Het Nibud stelt de keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens voorop.

Het Nibud geeft gemeenten meer inzicht in het effect van hun minimabeleid. Door middel van een minima-effectrapportage (MER) helpt het Nibud gemeenten het geld bestemd voor minimabeleid, optimaal te besteden.

Deze rapportage is uitgevoerd door het Nibud, in opdracht van de gemeente Nijkerk. Met dit onderzoek wil de gemeente Nijkerk inzicht krijgen in hoe het minimabeleid er op dit moment voor staat.

Utrecht, juni 2018

Inhoud

Voorwoord 3

1. Inleiding 4

1.1 Centrale vraag 4
1.2 Kern minima-effectrapportage 4
1.3 Leeswijzer 5

2. Onderzoeksmethode: begrotingen 6

2.1 Inleiding 6
2.2 Basispakket & restpakket 6
2.3 Uitgavensoorten 7
2.4 Inkomsten 8
2.5 De begrotingen 8

3. Minimabeleid 9

3.1 Landelijk minimabeleid 9
3.2 Lokaal minimabeleid 9

4. Resultaten 13

4.1 Huishoudsamenstelling 15
4.2 Inkomensniveau en armoedeval 17
4.3 Individuele inkomenstoeslag 18
4.4 Wanneer een kind 18 jaar wordt 18
4.5 Huishoudens met een zorgvraag 19

5. Conclusies en aanbevelingen 20

5.1 Algemeen 20
5.2 Regelingen 22
5.3 Aandachtspunt 24

Bijlage 1 | Begrotingen 26

Bijlage 2 | Verantwoording uitgaven 38

1. Inleiding

1.1 Centrale vraag

Iedere gemeente beschikt over mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Dat kan bijvoorbeeld door het kwijtschelden van gemeentelijke heffingen en/ of door bijzondere bijstand. Het is echter niet direct zichtbaar wat in de praktijk de effecten van die maatregelen zijn op het budget van verschillende groepen huishoudens.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

Wat is het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de gemeente Nijkerk?

Bekeken wordt welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen minder goed. Ook maakt deze rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk.

Het doel van een minima-effectrapportage is inzicht te geven in de bestedingsruimte van de armste groepen in de gemeente en in de effecten van landelijke en gemeentelijke maatregelen daarop. De resultaten van de effectrapportage kunnen als basis dienen voor de verdere ontwikkeling van het minimabeleid van de gemeente Nijkerk.

1.2 Kern minima-effectrapportage

Voorbeeldsituaties

In deze minima-effectrapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de bestedingsruimte inzichtelijk gemaakt. In overleg met de gemeente Nijkerk is een keuze gemaakt voor de volgende voorbeeldsituaties:

a. Een alleenstaande;
b. Een alleenstaande oudere;
c. Een paar zonder kinderen;
d. Een ouder paar;
e. Een alleenstaande ouder met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
f. Een alleenstaande ouder met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
g. Een paar met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
h. Een paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
i. Een paar met twee oudere kinderen (14 en 18 jaar);
j. Een alleenstaande met een zorgvraag;
k. Een alleenstaande oudere met een zorgvraag.

Inkomensniveaus

Deze rapportage laat zien welke effecten de landelijke en gemeentelijke regelingen hebben op de bestedingsruimte van de huishoudtypen. En wat de effecten zijn als er geen recht meer bestaat op vergoedingen uit het minimabeleid vanwege een te hoog inkomen.

Een aantal regelingen in het minimabeleid van de gemeente Nijkerk kennen inkomensgrenzen die zijn gebaseerd op het bruto wettelijk minimumloon. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar alleenstaanden,

alleenstaande ouders en paren. De inkomensgrens voor eenpersoonshuishoudens bedraagt 110 procent van het bruto wettelijk minimumloon en voor meerpersoonshuishoudens 130 procent.

In veel andere gemeenten zijn de inkomensgrenzen voor het minimabeleid afgeleid van het sociaal minimum. Het sociaal minimum is een netto bedrag dat meestal even hoog is als de bijstandsuitkering die wordt verstrekt in het kader van de Participatiewet. Het bruto wettelijk minimumloon is hoger dan de netto uitkering, waardoor de gemeente Nijkerk een vrij uitgebreide doelgroep bedient.

Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag, worden in deze rapportage voor elk voorbeeldhuishouden begrotingen opgesteld voor de volgende inkomensniveaus:
- Een uitkering op het sociaal minimum (hierna bijstandsniveau) of de AOW-uitkering voor ouderen;
- Een inkomen uit werk ter hoogte van 100 procent van het bruto wettelijk minimumloon;
- 110 procent van het bruto wettelijk minimumloon;
- 120 procent van het bruto wettelijk minimumloon;
- 130 procent van het bruto wettelijk minimumloon;
- 140 procent van het bruto wettelijk minimumloon.

De bijstandsuitkering voor ouderen is iets hoger dan voor niet gepensioneerden en de AOW-uitkering is nog iets hoger. In de begrotingen gaan we voor ouderen uit van de AOW-uitkering als minimum.

Armoedeval
Het kan vóórkomen dat een huishouden met een inkomen hoger dan het minimum hiervan minder overhoudt dan een huishouden op 100 procent van het minimum, omdat de eerste groep huishoudens buiten de regelingen voor financiële ondersteuning valt. Dit rapport maakt dit effect, de armoedeval, inzichtelijk.
Bij huishoudens boven de AOW-leeftijd spreken we niet van een armoedeval, omdat zij gewoonlijk niet uitstromen van een uitkering naar betaald werk. Toch kan er bij hen ook sprake zijn van een geringere bestedingsmogelijkheid bij een hoger inkomen.

Huur
De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijzen in dit onderzoek zijn vastgesteld op 529 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 589 euro voor meerpersoonshuishoudens.
Deze bedragen zijn afgeleid van de grenzen die worden gesteld aan de huurtoeslag; de zogenaamde aftoppingsgrenzen. Tot deze grenzen krijgen huishoudens, afhankelijk van het inkomen, het grootste deel van de huur via de huurtoeslag weer terug.

Tot de zogenaamde kwaliteitskortingsgrens (417,34 euro) krijgen huishoudens 100 procent van de huur boven de minimum-basishuur (225,08 euro) vergoed. Tussen de kwaliteitskortingsgrens en de aftoppingsgrens krijgen huishoudens 60 procent vergoed. De basishuur stijgt met het inkomen, waardoor de huurtoeslag lager is naarmate het inkomen stijgt.

1.3 Leeswijzer
Het rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 gaat in op de onderzoeksmethode. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de lokale inkomensondersteunende regelingen die worden doorberekend in deze effectrapportage. Vervolgens geeft hoofdstuk 4 de onderzoeksresultaten. In hoofdstuk 5 staan de conclusies en aanbevelingen.
In de bijlagen wordt meer informatie gegeven over bronnen van de referentiecijfers en de inkomensopbouw.

2. Onderzoeksmethode: begrotingen

2.1 Inleiding

Om het effect van inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens te berekenen, maakt het Nibud gebruik van begrotingen. Uit deze begrotingen zijn de inkomsten en uitgaven van de huishoudens af te lezen.

De begrotingen in deze rapportage zijn gemaakt voor elf huishoudtypen en zes inkomensniveaus. Hierbij gaan we ervan uit dat huishoudens in een huurwoning leven.
De begrotingen zijn voor groepen van huishoudens. De bedragen in de begrotingen zijn gemiddelden; in werkelijkheid zal de financiële situatie van de individuele huishoudens er anders uitzien. De begroting laat dus niet zien in hoeverre een individueel huishouden een sluitende begroting heeft. Wel wordt duidelijk in hoeverre een groep huishoudens een sluitende begroting heeft. Bij het opstellen van de begrotingen wordt geen rekening gehouden met schulden, omdat daarover niets algemeens te zeggen valt. Schulden komen echter relatief vaak voor onder mensen met lage inkomens.

Alle begrotingen zijn maandbegrotingen, waarbij de inkomsten en uitgaven zijn omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. In de praktijk kunnen er flinke verschillen zijn tussen de maanden van het jaar. Vakantiegeld wordt bijvoorbeeld jaarlijks uitgekeerd, maar wordt in deze rapportage uitgedrukt in een maandelijks bedrag. Het inkomen is in iedere begroting een vast gegeven.

Methode van budgetteren

De uitgavenkant vullen we in volgens de methode van budgetteren van het Nibud. In die methode onderscheiden we een basispakket en een restpakket.

2.2 Basispakket & restpakket

- Het basispakket: alle uitgaven die als noodzakelijk kunnen worden beschouwd.
- Het restpakket: het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor de meer vrije bestedingen. De uitgaven in het restpakket worden in twee delen gesplitst: de uitgaven voor sociale participatie en de overige uitgaven.
  - Sociale participatie wordt door velen als noodzakelijk beschouwd en is in veel gemeenten op de één of andere manier onderdeel van het minimabeleid.
  - De overige uitgaven houden voornamelijk verband met hogere kosten in verband met werk. Iemand met een inkomen (net) boven bijstandsniveau zal een laagbetaalde baan hebben en kosten voor woon-werkverkeer maken. Soms worden deze kosten door de werkgever vergoed, maar in deze rapportage wordt daar niet van uitgegaan.

In bijlage 2 staan de uitgangspunten en de samenstelling van het basis- en het restpakket beschreven. Het basispakket en het restpakket zijn op bepaalde punten verschillend voor de diverse huishoudtypen. Een alleenstaande staat immers voor andere kosten dan bijvoorbeeld een gezin met kinderen.

Naast de noodzakelijke uitgaven van de pakketten zijn er in individuele gevallen moeilijk of niet-vermijdbare uitgaven. Dit zijn uitgaven die voor een bepaald persoon onontkoombaar zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand een speciaal dieet moet volgen. Voor dit soort uitgaven is individuele bijzondere bijstand mogelijk. Individuele bijzondere bijstand is het vangnet door dergelijke kostenposten. In de begrotingen is alleen voor de voorbeelden met een zorgvraag, rekening gehouden met individuele bijzondere bijstand.

2.3 Uitgavensoorten

In alle begrotingen onderscheidt het Nibud drie soorten uitgaven:

- Vaste lasten. Dit zijn periodiek terugkerende uitgaven, waarbij het bedrag veelal elke periode hetzelfde is. Vaak is er een contract afgesloten voor deze uitgaven.
- Reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet iedere maand terugkomen. De bedragen voor de verschillende reserveringsuitgaven zou een huishouden in principe maandelijks opzij moeten zetten om deze onregelmatige uitgaven direct te kunnen betalen.
- Huishoudelijke uitgaven. Dit zijn regelmatig terugkerende uitgaven, waarvan het bedrag per keer (per aankoopbeurt) verschilt.

De kaders hieronder geven weer welke uitgavenposten onder elk van de categorieën (vaste lasten, reserveringsuitgaven, huishoudelijke uitgaven) vallen.

Vaste lasten

Huur
Gas
Elektriciteit
Water
Gemeentelijke belastingen
Waterschapsbelasting
Telefoon, televisie, internet
Zorgverzekeringen
Overige verzekeringen
Onderwijs
Kinderopvang
Contributies en abonnementen
Vervoer

Reserveringsuitgaven

Kleding en schoenen
Inventaris
Onderhoud huis en tuin
Zelfzorgmiddelen
Eigen risico zorgverzekering
Eigen bijdragen en betalingen zorg
Vrijetijdsuitgaven

Huishoudelijke uitgaven

Voeding
Was- en schoonmaakmiddelen
Persoonlijke verzorging
Huishoudelijke dienstverlening
Huisdieren
Roken
Diversen

Voor de meeste van deze uitgavenposten is in het basispakket een bedrag opgenomen, maar sommige uitgavenposten vallen geheel of grotendeels onder het restpakket. Voor contributies en abonnementen is bijvoorbeeld een minimaal bedrag opgenomen voor een bankrekening. Overige contributies en abonnementen zijn vrije bestedingen en vallen daarmee in het restpakket. Voor vrijetijdsuitgaven is geen bedrag opgenomen in het basispakket en dergelijke uitgaven vallen dan ook in het geheel onder het restpakket.

In deze rapportage wordt gerekend met minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om deze uitgaven te kunnen betalen. Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de tarieven voor heffingen, de premie van de collectieve zorgverzekering en de kosten van de peuterspeelzaal.

2.3.1 Uitgaven in verband met een zorgvraag

Voor de huishoudens met een zorgvraag zijn meerkosten opgenomen en wordt voor deze meerkosten rekening gehouden met vergoedingen die mogelijk zijn vanuit de gemeente. De meerkosten zijn afgeleid van het volgende profiel.

Profiel van de alleenstaande oudere met zorgvraag

- Herstellende van herseninfarct
- Hartklachten
- Natriumbeperkt dieet
- Bril
- Gehoorapparaat
- Rollator
- Een medicijn dat door (aanvullend) zorgverzekering vergoed wordt
- Lichte vorm van incontinentie
- Maakt gebruik van tafeltje-dek-je
- 3 uur huishoudelijke verzorging per week
- 14 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Personenalarmering
- Gebruik belbus/collectief vervoer
- Woningaanpassing (drempels weg, verhoogde wc)

De manier waarop de meerkosten en vergoedingen voor de voorbeeldhuishoudens met een zorgvraag in de begrotingen zijn verwerkt staat beschreven in bijlage 2.

2.4 Inkomsten

In deze rapportage worden op verschillende inkomensniveaus begrotingen opgesteld voor de betreffende voorbeeldhuishoudens.

Uitgangspunt in deze rapportage is het totaal besteedbaar maandinkomen. Dat inkomen bestaat uit alle inkomsten van het huishouden, zoals netto salarissen, uitkeringen, kortingen op de belasting, huurtoeslag, zorgtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag en kindgebonden budget. In de begrotingen is geen rekening gehouden met eigen vermogen of eventuele inkomsten daaruit. Hoe de regelingen doorwerken in de begrotingen en wat de invloed is op het inkomen van de verschillende huishoudens is te zien in bijlage 1.

In de rapportage wordt verondersteld dat de huishoudens maximaal gebruik maken van alle regelingen die op hen van toepassing zijn.

2.5 De begrotingen

Volgens de methodiek die hierboven staat beschreven, worden de begrotingen opgesteld. Deze begrotingen staan in bijlage 1.

3. Minimabeleid

In dit hoofdstuk worden diverse landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning van minima beschreven. Alleen de regelingen die in de berekeningen zijn meegenomen komen in dit hoofdstuk aan bod. Paragraaf 3.1 beschrijft de landelijke regelingen; in paragraaf 3.2 komen de lokale inkomensondersteunende regelingen aan bod. Per regeling wordt een korte beschrijving gegeven van de belangrijkste kenmerken en voorwaarden.

3.1 Landelijk minimabeleid

Bij het opstellen van de begrotingen worden de landelijke heffingskortingen (algemene heffingskorting, arbeidskorting, inkomensafhankelijke combinatiekorting en de [alleenstaande] ouderenkorting), landelijke toeslagen (zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag, kindgebonden budget) en de kinderbijslag in de berekeningen opgenomen.

3.2 Lokaal minimabeleid

Naast de landelijke inkomensondersteunende maatregelen heeft de gemeente Nijkerk voor huishoudens met een laag inkomen een lokaal minimabeleid. De regelingen die worden opgenomen in de berekeningen komen in de volgende paragrafen aan bod.

3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeente Nijkerk kan kwijtschelding worden aangevraagd voor het vaste deel van de afvalstoffenheffing. Voor het gebruikersdeel van de rioolheffing, het variabele deel van de afvalstoffenheffing en voor de hondenbelasting verleent de gemeente geen kwijtschelding. Bij het vaststellen van de kwijtschelding wordt getoetst aan 100 procent van de norm op grond van de Participatiewet. Dat wil zeggen dat, afhankelijk van het vermogen, huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau in principe geen gemeentelijke heffingen hoeven te betalen. Voor ouderen wordt getoetst op de AOW-uitkering.

Landelijk is vastgesteld dat bij een inkomen boven bijstandsniveau de betalingscapaciteit wordt berekend door het inkomen te verminderen met het norminkomen. Er vindt een correctie plaats voor eigen uitgaven aan huur en voor nominale ziektekostenpremies exclusief eigen risico. Van de betalingscapaciteit dient 80 procent te worden aangewend voor de betaling van de gemeentelijke heffingen.

Bij het waterschap is kwijtschelding mogelijk voor de waterzuiveringsheffing en de ingezetenenheffing. Bij de berekening van de kwijtschelding hanteert het waterschap de norm van 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. De kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en het waterschap wordt samen berekend.

3.2.2 Collectieve zorgverzekering voor minima (CZM)

De gemeente Nijkerk biedt inwoners met een laag inkomen een collectieve zorgverzekering aan. Inwoners kunnen kiezen uit drie pakketten bij zorgverzekeraar Zilveren Kruis:

- Pakket 1 is voor mensen met een lage zorgbehoefte;
- Pakket 2 is een middenpakket;
- Pakket 3 is het meest uitgebreide pakket voor mensen met een hoge zorgbehoefte.

De gemeente biedt een bijdrage voor de aanvullende verzekering. Er geldt een inkomensgrens en geen vermogensgrens voor deelname aan de collectieve zorgverzekering. Het inkomen van een alleenstaande mag niet hoger zijn dan 110 procent van het bruto wettelijk minimumloon. Voor alleenstaande ouders en gehuwden geldt een grens van 130 procent.

Tabel 1: Premiebedragen Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) per maand

	Basisverzekering	Korting 2%	Aanvullende verzekering	Tandverzekering	Bijzondere bijstand	Totaal te betalen
Pakket 1	€ 119,45	€ -2,39	€ 10,55	€ 7,95	€ -3,25	€ 132,31
Pakket 2	€ 119,45	€ -2,39	€ 22,55	€ 7,95	€ -5,75	€ 141,81
Pakket 3	€ 119,45	€ -2,39	€ 38,30	€ 12,95	€ -21,25	€ 147,06

In de begrotingen gaan we voor alleenstaanden en paren zonder kinderen uit van pakket 1 en voor ouderen van pakket 2. Voor alleenstaande ouders en paren met kinderen gaan we uit van pakket 2. Voor huishoudens met een zorgvraag van pakket 3. We kiezen hiermee voor een vrij uitgebreide verzekering voor huishoudens zonder kinderen en houden er rekening mee dat huishoudens met kinderen een nog iets uitgebreider pakket hebben.

3.2.3 Kindpakket

De gemeente Nijkerk kent een aantal regelingen die het voor ouders met een laag inkomen mogelijk moeten maken om de kinderen mee te kunnen laten doen aan activiteiten die voor de meeste kinderen heel gewoon zijn.
Onder het kindpakket valt de regeling Meedoen en de volgende fondsen:

- Leergeld (3.2.5),
- Jeugdsportfonds (3.2.6),
- Jeugdcultuurfonds (3.2.7),
- Jarige Job (3.2.8),
- Nationaal Fonds KinderHulp.

De regelingen zijn bedoeld voor huishoudens in de gemeente Nijkerk met een inkomen dat niet hoger is dan 110 of 130 procent van het bruto wettelijk minimumloon, afhankelijk van het huishoudtype (zie paragraaf 1.2).

3.2.4 Regeling Meedoen

De gemeente Nijkerk kent een regeling ter bevordering van deelname aan sociaal-culturele, recreatieve en sportieve activiteiten, de Regeling Meedoen. De regeling ziet er als volgt uit:

- 150 euro per gezinslid per jaar voor sociale, culturele en maatschappelijke activiteiten, zoals lid worden van een sportclub, een cursus volgen, naar de schouwburg en concerten gaan, bezoek aan een museum, een abonnement bij de bibliotheek en uitstapjes naar een pretpark, en/of
- 300 euro per kind per jaar voor kinderen tot 18 jaar.
- Gratis zwemdiploma A en B voor kinderen (eigen bijdrage van maximaal 50 euro).
- Gratis ID-kaart voor minderjarige kinderen vanaf 14 jaar die nog geen geldig identiteitsbewijs hebben.
- Eenmalige tegemoetkoming van 150 euro bij de geboorte van een eigen kind.

In de begrotingen wordt de bijdrage voor sociale, culturele en maatschappelijke activiteiten verrekend met de post "sociale participatie".

3.2.5 Leergeld Nijkerk

Leergeld Nijkerk wil dat alle kinderen kunnen meedoen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Ook kinderen waarvan de ouders het financieel niet breed hebben. Wanneer er geen geld is voor zaken die voor school nodig zijn, bijvoorbeeld een fiets, laptop of voor buitenschoolse activiteiten als werkweek of schoolreis, biedt Leergeld Nijkerk hulp door het betalen van een factuur of in natura door het schenken van de noodzakelijke (leer)middelen.
In de begrotingen wordt deze bijdrage verrekend voor kinderen van 4 tot 18 jaar met de post "onderwijs" door de onderwijskosten met de helft te verminderen. Daarnaast wordt voor deze huishoudens de aanschaf van een laptop of pc vergoed en verrekend met de post "inventaris".

3.2.6 Jeugdsportfonds Nijkerk

Kinderen uit financieel minder draagkrachtige gezinnen kunnen via het Jeugdsportfonds Nijkerk sporten bij een vereniging. Het Jeugdsportfonds betaalt de contributie van een vereniging en eventueel sportkleding/materialen. De bijdrage is maximaal € 225 per kind per kalenderjaar en wordt overgemaakt naar de sportvereniging.
In de begrotingen wordt deze bijdrage verrekend voor kinderen van 4 tot 18 jaar met de post "sociale participatie".

3.2.7 Jeugdcultuurfonds Nijkerk

Kinderen uit gezinnen waar weinig geld is kunnen dankzij het Jeugdcultuurfonds lessen op het gebied van kunst en cultuur volgen. De bijdrage is maximaal € 425 per kind per cursusjaar. Het bedrag wordt overgemaakt naar de instelling waar het kind les heeft.
In de begrotingen wordt deze bijdrage voor kinderen van 4 tot 18 jaar gedeeltelijk (50%) verrekend met de post "sociale participatie".

3.2.8 Jarige Job

Deze stichting trakteert kinderen uit gezinnen met een laag inkomen op een verjaardag. Jarige Job geeft geen geld maar een complete verjaardagsbox aan de ouders. Zo kunnen zij van de verjaardag van hun kind een echte feestdag maken.
Vanwege de geringe frequentie van de tegemoetkoming in relatie tot het maandelijks terugkerende karakter van de maandbegroting, houden we geen rekening met deze regeling in de begrotingen.

3.2.9 Kinderopvang en peuterspeelzaal

Op grond van de Wet kinderopvang kunnen ouders van kinderen tot 12 jaar een tegemoetkoming toegekend krijgen voor de kosten van kinderopvang, de kinderopvangtoeslag. Vervolgens resteert een eigen bijdrage voor deze kosten. Voor deze eigen bijdrage is een tegemoetkoming mogelijk vanuit het participatiebudget van de gemeente als de aanvrager in een re-integratietraject zit. In deze rapportage wordt hier niet vanuit gegaan.

Alleenstaande ouders met een inkomen boven bijstandsniveau zullen enkele dagen per week werken en gebruik maken van de kinderopvang. Bij 110 procent van het minimuminkomen wordt gerekend met 20 uur kinderopvang per week, bij een inkomen op 120 of 130 procent wordt uitgegaan van 30 uur kinderopvang per week.

Een alleenstaande ouder met een bijstandsuitkering (die geen re-integratietraject volgt) hoeft geen gebruik van de kinderopvang te maken; daarom zijn in de begrotingen op 100 procent geen kosten voor kinderopvang opgenomen. Wel wordt ervan uitgegaan dat 6 uur per week gebruik wordt gemaakt van de peuterspeelzaal. Ook paren zonder werk (met een bijstandsuitkering) of paren waarvan één van beide partners werkt (met een inkomen van 110, 120 of 130 procent van de norm), zullen geen gebruik maken van de kinderopvang, maar van de peuterspeelzaal. De eigen bijdrage voor de peuterspeelzaal bedraagt 2,85 euro per uur. Bij 6 uur peuterspeelzaal per week komt dit neer op 74,10 euro per maand.

De kosten voor kinderopvang en de peuterspeelzaal zijn in de begrotingen opgenomen onder de post "kinderopvang". De kinderopvangtoeslag die de betreffende huishoudens ontvangen is in de begrotingen ook opgenomen bij de uitgaven. In werkelijkheid krijgen huishoudens die toeslag uitgekeerd en telt dit bij het inkomen.

3.2.10 Individuele inkomenstoeslag

De individuele inkomenstoeslag (IIT) in de gemeente Nijkerk is bedoeld voor huishoudens onder de AOW-gerechtigde leeftijd, die gedurende een periode van 24 maanden over een inkomen beschikken dat niet hoger is dan 101 procent van de geldende bijstandsnorm.

Voorwaarden om voor de IIT in aanmerking te komen zijn dat men geen vermogen heeft hoger dan 6.020 euro voor alleenstaanden en 11.880 euro voor een alleenstaande ouder of gehuwden en dat er geen zicht op inkomensverbetering is.

De hoogte van de IIT bedraagt voor alleenstaanden 400 euro per jaar, voor alleenstaande ouders 500 euro per jaar en voor (echt)paren 550 euro per jaar. De IIT is belastingvrij en wordt één keer per twaalf maanden uitbetaald.

Bij de resultaten van deze rapportage wordt een vergelijking gemaakt tussen huishoudens die in aanmerking komen voor de individuele inkomenstoeslag en huishoudens die hier geen recht op hebben.

3.2.11 Individuele bijzondere bijstand

De gemeente Nijkerk verstrekt voor bijzondere en noodzakelijke kosten individuele bijzondere bijstand (afhankelijk van de situatie is dit een gift of een lening).

De grens voor de bijzondere bijstand is gesteld op 200 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Voor de meeste vergoedingen geldt een eigen bijdrage van 15 procent van het inkomen boven 120 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Het vermogen mag niet hoger zijn dan 6.020 euro voor alleenstaanden en 11.880 euro voor een alleenstaande ouder of gehuwden. De individuele bijzondere bijstand wordt in dit onderzoek niet meegenomen, omdat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie. Een uitzondering wordt gemaakt voor de voorbeeldsituaties met een zorgvraag. Daarbij wordt wel rekening gehouden met individuele bijzondere bijstand.

4. Resultaten

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van het onderzoek. Eerst komen de verschillen tussen de huishoudtypen aan bod en vervolgens worden de verschillende inkomensniveaus met elkaar vergeleken.

Eén en ander wordt schematisch weergegeven in tabel 2. Deze tabel geeft een overzicht van de bestedingsruimte die de onderzochte huishoudtypen hebben, nadat zij (a) de uitgaven uit alleen het basispakket hebben gedaan en (b) alle uitgaven uit zowel het basispakket en het restpakket hebben gedaan. In de laatste twee kolommen wordt het saldo weergegeven van huishoudens die in aanmerking komen voor de individuele inkomenstoeslag.

Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven. Indien een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte (de zogenoemde armoedeval) dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een pijltje.

Tabel 2: Saldo inkomsten min uitgaven

a. Alleenstaande

			inclusief inkomenstoeslag	
	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
bijstand	€ 51	€ -27	€ 85	€ 6
100%	€ 461	€ 316	€ 461	€ 316
110%	€ 388 ↓	€ 244 ↓	€ 388 ↓	€ 244 ↓
120%	€ 446	€ 289	€ 446	€ 289
130%	€ 516	€ 359	€ 516	€ 359
140%	€ 585	€ 429	€ 585	€ 429

b. Alleenstaande oudere

		geen inkomenstoeslag	
	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	
AOW	€ 227	€ 148	
100%	€ 476	€ 354	
110%	€ 404 ↓	€ 282 ↓	
120%	€ 482	€ 347	
130%	€ 507	€ 372	
140%	€ 532	€ 397	

c. Paar zonder kinderen

			inclusief inkomenstoeslag	
	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
bijstand	€ 46	€ -76	€ 92	€ -30
100%	€ 206	€ 19	€ 206	€ 19
110%	€ 241	€ 53	€ 241	€ 53
120%	€ 269	€ 81	€ 269	€ 81
130%	€ 294	€ 106	€ 294	€ 106
140%	€ 311	€ 98 ↓	€ 311	€ 98 ↓

d. Ouder paar zonder kinderen

		geen inkomenstoeslag	
	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	
AOW	€ 258	€ 136	
110%	€ 361	€ 196	
120%	€ 468	€ 303	
130%	€ 554	€ 389	
140%	€ 615	€ 425	
150%	€ 590 ↓	€ 400 ↓	

e. alleenstaande, 2 jonge kinderen 3 & 5 jaar

		saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket		inclusief inkomenstoeslag saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket
bijstand	€	217	€	142	€	259	€	183
100%	€	982	€	841	€	982	€	841
110%	€	1.017	€	876	€	1.017	€	876
120%	€	1.025	€	883	€	1.025	€	883
130%	€	1.036	€	895	€	1.036	€	895
140%	€	1.041	€	800	€	1.041	€	800

f. alleenstaande, 2 oudere kinderen 14 & 16 jaar

		saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket		inclusief inkomenstoeslag saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket
bijstand	€	204	€	137	€	246	€	179
100%	€	720	€	588	€	720	€	588
110%	€	744	€	611	€	744	€	611
120%	€	760	€	627	€	760	€	627
130%	€	774	€	641	€	774	€	641
140%	€	692	€	424	€	692	€	424

g. paar, 2 jonge kinderen 3 & 5 jaar

		saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket		inclusief inkomenstoeslag saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket
bijstand	€	52	€	-67	€	98	€	-21
100%	€	328	€	143	€	328	€	143
110%	€	350	€	165	€	350	€	165
120%	€	367	€	182	€	367	€	182
130%	€	378	€	194	€	378	€	194
140%	€	379	€	83	€	379	€	83

h. paar, 2 oudere kinderen 14 & 16 jaar

		saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket		inclusief inkomenstoeslag saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket
bijstand	€	59	€	-51	€	105	€	-5
100%	€	213	€	38	€	213	€	38
110%	€	235	€	60	€	235	€	60
120%	€	252	€	77	€	252	€	77
130%	€	265	€	90	€	265	€	90
140%	€	182	€	-141	€	182	€	-141

i. paar, 2 oudere kinderen 14 & 18 jaar

		saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket		inclusief inkomenstoeslag saldo na basispakket		saldo na basis- en restpakket
bijstand	€	51	€	-108	€	97	€	-62
100%	€	205	€	-19	€	205	€	-19
110%	€	228	€	4	€	228	€	4
120%	€	232	€	-5	€	232	€	-5
130%	€	246	€	9	€	246	€	9
140%	€	204	€	-119	€	204	€	-119

j. Alleenstaande met zorgvraag **inclusief inkomenstoeslag**

	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
bijstand	€ -28	€ -107	€ 5	€ -73
100%	€ 380	€ 235	€ 380	€ 235
110%	€ 307 ↓	€ 163 ↓	€ 307 ↓	€ 163 ↓
120%	€ 334	€ 177	€ 334	€ 177
130%	€ 403	€ 246	€ 403	€ 246
140%	€ 472	€ 315	€ 472	€ 315

k. Alleenstaande oudere met zorgvraag **geen inkomenstoeslag**

	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
AOW	€ 80	€ 1		
100%	€ 328	€ 206		
110%	€ 216 ↓	€ 82 ↓		
120%	€ 7 ↓	€ -128 ↓		
130%	€ 123	€ -12 ↓		
140%	€ 194	€ 60		

4.1 Huishoudsamenstelling

Uit de tweede kolom ('saldo na basispakket') blijkt dat alle onderzochte huishoudens voldoende inkomsten hebben om de minimaal onvermijdbare uitgaven uit het basispakket te betalen.

Wanneer naast de bestedingen uit het basispakket ook naar de bestedingen uit het restpakket wordt gekeken, dan krijgt een aantal huishoudentypen wel met tekorten op hun maandbegroting te maken:

- een alleenstaande met een bijstandsuitkering;
- een paar zonder kinderen met een bijstandsuitkering;
- een paar met 2 jonge kinderen van 3 & 5 jaar met een bijstandsuitkering, bij gebruikmaking van de peuterspeelzaal;
- een paar met 2 oudere kinderen van 14 & 16 jaar met een bijstandsuitkering;
- een paar met 2 ouderen kinderen van 14 & 18 jaar bij diverse inkomensniveaus.

Hieronder bespreken we de uitkomsten per huishouden.

a. Alleenstaande

Een alleenstaande heeft met een inkomen op bijstandsniveau voldoende bestedingsruimte om de minimaal onvermijdbare uitgaven uit het basispakket te kunnen betalen. Er resteert elke maand nog 51 euro.
Als naast de uitgaven uit het basispakket ook rekening wordt gehouden met de uitgaven uit het restpakket, dan ontstaat er een tekort van 27 euro. Hierbij is rekening gehouden met de inkomensondersteuning vanuit de regeling Meedoen.

Bij een inkomen vanaf 100 procent van het bruto wettelijk minimumloon is er voldoende ruimte om alle uitgaven te kunnen doen.
Bij 110 procent is wel een armoedeval zichtbaar ten opzichte van 100 procent ter hoogte van 73 euro. Ondanks dat het netto inkomen 92 euro hoger uitvalt, daalt de zorgtoeslag met 23 euro en vervalt de huurtoeslag van 142 euro.

Bij 120 procent is er geen recht meer op inkomensondersteuning vanuit het minimabeleid (uitgezonderd de individuele bijzondere bijstand). In combinatie met de lagere zorgtoeslag, zorgt dat er in dit geval voor dat er weliswaar meer overblijft dan bij 110 procent, maar niet ten opzichte van 100 procent.

b. Alleenstaande oudere

Een alleenstaande oudere met een AOW-uitkering heeft voldoende bestedingsruimte om alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket te kunnen bekostigen.

Net als bij een alleenstaande onder de AOW-leeftijd, doet zich bij een inkomen net boven het minimumloon het verschijnsel voor dat de zorgtoeslag lager is en de huurtoeslag vervalt, waardoor het totale besteedbare inkomen lager uitvalt dan bij een inkomen ter hoogte van het minimumloon.

c. Paar zonder kinderen

Net als een alleenstaande zonder kinderen, heeft een paar zonder kinderen met een inkomen op bijstandsniveau voldoende bestedingsruimte om alle uitgaven uit het basispakket te kunnen bekostigen. Er is echter niet voldoende ruimte om daarnaast ook alle uitgaven uit het restpakket te kunnen doen. Er ontstaat een tekort van 76 euro.
Bij een inkomen uit arbeid vanaf het minimumloon is er wel voldoende bestedingsruimte om beide pakketten te kunnen bekostigen, al is het saldo bij minimumloon van 19 euro niet ruim.

Bij een inkomen van 140 procent van het bruto wettelijk minimumloon doet zich een armoedeval voor als rekening wordt gehouden met alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket. Dat komt door een combinatie van de afbouw van de toeslagen en het wegvallen van het minimabeleid (exclusief de individuele bijzondere bijstand).

d. Ouder paar zonder kinderen

Net als bij een alleenstaande oudere, heeft een ouder paar zonder kinderen voldoende bestedingsruimte om alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket te kunnen bekostigen.
Bij een inkomens gelijk aan 150 procent van het bruto wettelijk minimumloon is er geen recht meer op huurtoeslag, waardoor het totale netto besteedbare inkomen lager is dan bij 140 procent.

e. Alleenstaande ouder met 2 jonge kinderen van 3 & 5 jaar

Een alleenstaande ouder met 2 jonge kinderen heeft op alle inkomensniveaus voldoende bestedingsruimte om alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket te kunnen bekostigen.

Bij een inkomen van 140 procent van het bruto wettelijk minimumloon is er geen recht meer op inkomensondersteuning uit het minimabeleid. Dat zorgt ervoor dat er na invulling van alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket zich een armoedeval voordoet. Het saldo van de inkomsten en uitgaven is lager dan bij alle andere berekende inkomensniveaus met uitzondering van de bijstandsuitkering.

Bij een inkomen vanaf het minimumloon zien we dat ondanks dat het netto loon telkens met ruim 90 euro per maand toeneemt, de toeslagen worden afgebouwd, zodat het totale netto besteedbare inkomen met maar 20 tot 35 euro stijgt. Als daarbij ook de inkomensondersteuning vanuit het minimabeleid wegvalt, betekent dat minder bestedingsruimte vanaf het minimumloon.

Ondanks de armoedeval is er elke maand ruim voldoende bestedingsruimte om alle uitgaven van te kunnen bekostigen.

f. Alleenstaande ouder met 2 oudere kinderen van 14 & 16 jaar

Oudere kinderen kosten meer dan jonge kinderen. Hierdoor heeft een alleenstaande ouder met 2 oudere kinderen minder bestedingsruimte dan een alleenstaande ouder met 2 jonge kinderen. Toch is er ook in dit geval voldoende bestedingsruimte om bij alle onderzochte inkomensniveaus alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket te kunnen bekostigen.

Net als bij een alleenstaande met 2 jonge kinderen doet zich bij een inkomen van 140 procent van het bruto wettelijk minimumloon een armoedeval voor. Bij dit huishoudtype is dat ook het geval als alleen wordt gekeken naar de uitgaven uit het basispakket. Dat wordt veroorzaakt doordat bij oudere kinderen een groter deel van de tegemoetkomingen uit het lokale minimabeleid bedoeld is voor uitgaven aan onderwijs uit het basispakket.

g. Paar met 2 jonge kinderen van 3 & 5 jaar

Het paar met 2 jonge kinderen heeft bij alle inkomensniveaus voldoende bestedingsruimte om naast de uitgaven uit het basispakket ook alle uitgaven uit het restpakket te kunnen bekostigen.
Als in het basispakket ook kosten in verband met de peuterspeelzaal worden verondersteld, dan resulteert er echter een tekort van 67 euro als daarnaast nog rekening gehouden wordt met alle uitgaven uit het restpakket.

Bij een inkomensniveau van 140 procent van het bruto wettelijk minimumloon, net boven de grens voor het minimabeleid, doet zich een armoedeval voor. Hierdoor blijft er na alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket minder over dan bij alle berekende inkomens uit arbeid. Bij 140 procent resteert er 83 euro per maand, terwijl bij 100 procent van het bruto wettelijk minimumloon 143 euro resteert en bij 130 procent 165 euro.

h. Paar met 2 oudere kinderen van 14 & 16 jaar

Net als bij de alleenstaande met 2 oudere kinderen is bij het paar met 2 oudere kinderen zichtbaar dat er minder bestedingsruimte is dan wanneer er jonge kinderen zijn.
Als rekening wordt gehouden met alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket, ontstaat er bij een bijstandsuitkering een tekort van 51 euro per maand.
Bij het inkomen vanaf het minimumloon tot en met 130 procent daarvan zijn er geen tekorten. Wel heeft dit huishouden de minste bestedingsruimte van alle onderzochte huishoudens.

Bij een inkomen van 140 procent van het bruto wettelijk minimumloon doet zich een armoedeval voor. Die armoedeval is dusdanig dat er zowel een tekort ontstaat als alleen de basispakketuitgaven zijn gedaan maar ook als daarnaast alle uitgaven uit het restpakket zijn gedaan.
Als alleen rekening wordt gehouden met de uitgaven uit het basispakket, dan doet zich geen tekort voor. Als daarnaast rekening wordt gehouden met alle uitgaven uit het restpakket, dan is er een tekort zichtbaar van 141 euro.

4.2 Inkomensniveau en armoedeval

Hierboven hebben we de resultaten per huishoudtype besproken. Hierbij zijn ook diverse armoedevallen geconstateerd. In deze paragraaf vatten we die nog eens samen.

Als alleen de uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, doen de armoedevallen zich voor bij:
- Een alleenstaande (zowel jongere als oudere) bij 110 procent van het minimumloon door de huurtoeslag;
- Een alleenstaande met 2 oudere kinderen bij 140 procent door de combinatie van de afbouw van landelijke toeslagen en wegvallen van het minimabeleid;
- Een paar met 2 oudere kinderen bij 140 procent door de combinatie van de afbouw van landelijke toeslagen en wegvallen van het minimabeleid.

Als naast de uitgaven uit het basispakket ook rekening wordt gehouden met de uitgaven uit het restpakket, dan doen zich naast bovenstaande armoedevallen in de volgende gevallen ook armoedevallen voor bij een inkomen van 140 procent van het bruto wettelijk minimumloon:
- Een alleenstaande met 2 jonge kinderen;
- Een paar zonder kinderen;

- Een paar met 2 jonge kinderen.

Deze armoedevallen worden veroorzaakt door de combinatie van lagere landelijke toeslagen en wegvallen lokaal minimabeleid.

4.3 Individuele inkomenstoeslag

Huishoudens tot de pensioengerechtigde leeftijd, die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen, kunnen in aanmerking komen voor de individuele inkomenstoeslag (IIT). In de gemeente Nijkerk geldt dit voor huishoudens met een inkomen niet hoger dan 101 procent van het bijstandsniveau.

In tabel 2 staan in de laatste twee kolommen de saldi van de inkomsten min de uitgaven uitgewerkt waarbij ook rekening is gehouden met de IIT.

Uit tabel 2 valt het volgende af te lezen:
- Een alleenstaande met een langdurig laag inkomen heeft met de IIT geen tekort meer.
- Het tekort voor het paar zonder kinderen is er nog wel, maar het is duidelijk lager dan in de situatie zonder IIT.
- Het tekort van het paar met 2 jonge kinderen dat wordt veroorzaakt door de kosten voor de peuterspeelzaal, doet zich ook met de IIT nog voor.
- Het tekort bij het paar met 2 ouderen kinderen wordt door de IIT tenietgedaan.

De IIT veroorzaakt geen armoedevallen bij uitstroom uit een situatie met een langdurig laag inkomen.

4.4 Wanneer een kind 18 jaar wordt

Naast een paar met 2 oudere minderjarige kinderen, is er ook gekeken naar de situatie dat één van die kinderen net meerderjarig is (18 jaar). In het voorbeeld is gerekend met een bijstandsuitkering voor de 18-jarige. Tot 21 jaar zijn meerderjarige kinderen uitgezonderd voor de kostendelersnorm.
Meerderjarige kinderen zullen vaak eigen inkomsten hebben, bijvoorbeeld uit een (bij)baantje of studiefinanciering. Daar is in dit voorbeeld geen rekening mee gehouden. De gemeente Nijkerk kan via maatwerk ondersteuning bieden aan studenten die vanwege hun studie niet kunnen bijverdienen.

Als een kind 18 jaar wordt, dan krijgt het huishouden te maken met andere uitgaven en regels voor bijvoorbeeld de toeslagen en lagere tegemoetkomingen vanuit het minimabeleid.
Een 18-jarige moet zelf de premie voor de zorgverzekering betalen en heeft recht op zorgtoeslag. De ouders krijgen geen kinderbijslag meer en er is geen recht meer op kindgebonden budget.
Vanuit het minimabeleid van de gemeente heeft een meerderjarig kind wel recht op tegemoetkomingen vanuit de regeling Meedoen. Er wordt hiervoor gekeken naar het individuele inkomen van het kind.
Het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds geldt tot 18 jaar.
De uitgaven zijn voor dit voorbeeld afgezien van de premie voor de zorgverzekering en de kosten van een bankpas, gelijk gehouden met die van de 16-jarige uit voorbeeld van het paar met twee oudere kinderen van 14 & 16 jaar (h).

i. paar, 2 oudere kinderen 14 & 18 jaar

			inclusief inkomenstoeslag	
	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
bijstand	€ 51	€ -108	€ 97	€ -62
100%	€ 205	€ -19	€ 205	€ -19
110%	€ 228	€ 4	€ 228	€ 4
120%	€ 232	€ -5	€ 232	€ -5
130%	€ 246	€ 9	€ 246	€ 9
140%	€ 204	€ -119	€ 204	€ -119

In vergelijking met een paar met 2 oudere minderjarige kinderen, houdt een paar met 2 oudere kinderen, waarvan 1 meerderjarig, ongeveer hetzelfde over nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan. De bijstandsuitkering voor de 18-jarige compenseert ongeveer de lagere kinderbijslag en kindgebonden budget. Nadat alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket zijn gedaan, blijft er minder over en zijn de tekorten groter dan bij het paar met twee oudere minderjarige kinderen. Dat komt doordat er geen recht meer is op vergoedingen vanuit het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds en de bijdrage vanuit de regeling Meedoen lager is.

4.5 Huishoudens met een zorgvraag

Er is voor twee voorbeeldsituaties gekeken naar de bestedingsruimte van die huishoudens. Het gaat om:

- Een alleenstaande;
- Een alleenstaande oudere.

In tabel 2 staat het saldo van de inkomsten min de uitgaven weergegeven.

Af te lezen valt dat een alleenstaande met een zorgvraag op bijstandsniveau na de uitgaven uit het basispakket 28 euro te kort komt en na de uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket 107 euro te kort komt.
Bij een inkomen ter hoogte van het minimumloon is er geen tekort meer.

Een alleenstaande oudere met een zorgvraag en alleen een AOW-uitkering kan naast de eigen betalingen in verband met zorg alle uitgaven uit zowel het basispakket als het restpakket betalen. Het saldo is met 1 euro maar net positief.
Bij het inkomen ter hoogte van 120 procent van het bruto wettelijk minimumloon zijn de uitgaven uit het basispakket, waaronder de eigen betalingen in verband met zorg, nog maar net betaalbaar. Daardoor zijn niet alle uitgaven uit het restpakket betaalbaar en ontstaat er een tekort. Bij 130 procent zijn wel alle uitgaven uit het basispakket betaalbaar, maar is het saldo onvoldoende om daarnaast alle uitgaven uit het restpakket te kunnen betalen. Bij 140 procent zijn beide pakketten betaalbaar.

5. Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk beschrijft, naar aanleiding van de resultaten in de vorige hoofdstukken, de conclusies. Daarnaast worden er verschillende adviezen gegeven voor de aanpassing van regelingen in het kader van minimabeleid van de gemeente Nijkerk.

5.1 Algemeen

De gemeente Nijkerk biedt middels het minimabeleid ondersteuning aan inwoners met een laag inkomen. De diverse vormen van inkomensondersteuning hebben een positief effect. Zonder deze inkomensondersteuning hebben vooral grotere gezinnen nauwelijks voldoende bestedingsruimte om naast de algemene minimaal onvermijdbare uitgaven nog iets uit te kunnen geven aan persoonlijk onvermijdbare uitgaven of aan sociale participatie.

Van de onderzochte voorbeeldhuishoudens hebben ouderen en eenoudergezinnen zowel op bijstandsniveau als vanaf het minimumloon voldoende bestedingsruimte. Alleenstaanden en paren kunnen op bijstandsniveau naast de minimaal onvermijdbare uitgaven niet alle uitgaven in verband met sociale participatie betalen. Maar vanaf een inkomen vanaf het minimumloon is dat wel het geval.

De inkomensgrens voor het minimabeleid in de gemeente Nijkerk is relatief hoog vergeleken met veel andere gemeenten. Daardoor komen er waarschijnlijk meer mensen in aanmerking voor tegemoetkomingen dan in veel andere gemeenten het geval is.
Ook worden er verschillende inkomensgrenzen gehanteerd voor paren enerzijds en alleenstaanden en eenoudergezinnen anderzijds. Voor paren is dat gewenst, omdat zij hoge onvermijdbare kosten hebben. Alleenstaanden en eenoudergezinnen hebben lagere kosten en soms hogere toeslagen waardoor zijn relatief veel bestedingsruimte hebben.

Rondkomen

Advies 1
Voor huishoudens die moeten rondkomen van een laag inkomen en moeite hebben met hun financieel beheer, is het aan te bevelen om cursussen en begeleiding op dit vlak aan te bieden.

Advies 2
Stimuleer het gebruik van regelingen actief, door publiciteit en door de toegang tot deze regelingen zo eenvoudig te maken, bijvoorbeeld via Berekenuwrecht. Ook de hulpinstanties zoals gebiedsteams, maar bijvoorbeeld Schuldhulpmaatje, Humanitas moeten alle regelingen kennen.

De pakketten, waarop de Nibud basisbedragen zijn gebaseerd, zijn sober, maar voldoende. De inhoud en de prijzen worden jaarlijks zorgvuldig aangepast door het Nibud[1] en zijn gevalideerd door panels van consumenten[2]. Dit wil echter niet zeggen dat ieder huishouden hieraan voldoende heeft of dat ieder huishouden rond kan komen. Om rond te kunnen komen van een minimuminkomen is een **goed financieel beheer** van het huishouden noodzakelijk. Men reserveert om zo nodig grote uitgaven te kunnen doen voor de vervanging van inventaris. We gaan ervan uit dat het huishouden niet leent, zodat er niet nog extra kosten van rente en aflossing bijkomen. Veel huishoudens die van een minimum inkomen moeten rondkomen, voeren een goed financieel beheer, maar een deel ook niet.

[1] Zie Nibud Budgethandboek en Prijzengids, jaarlijkse uitgaven.
[2] Hoff, S. et. al. (2009). *Genoeg om van te leven, Focusgroepen in discussie over de minimale kosten van levensonderhoud.* Den Haag: SCP/Nibud. Te downloaden op de websites van het Nibud of SCP.

In de berekeningen is ervan uitgegaan dat **alle aanspraken** op landelijke en lokale regelingen zijn aangevraagd. Dat is echter niet voor ieder huishouden een vanzelfsprekendheid[3]. De gemeente kan het gebruik van lokale regelingen stimuleren door hieraan publiciteit te geven en de toegang tot deze regelingen te vereenvoudigen. Ook voorlichting door intermediairs is vaak doeltreffend.

Om het niet-gebruik te verminderen, kan de gemeente Nijkerk ook het gebiedsteams inzetten. De teams voor vragen of zorgen over maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen, het opvoeden van kinderen of psychische problemen bestaan uit professionals met een verschillende achtergrond en expertise. In hun gesprekken met inwoners blijken dergelijke teams veel te maken te hebben met financiële problemen van burgers. Om de kwaliteit van de hulpverlening te waarborgen, is het wenselijk dat de professionals binnen het gebiedsteams **op de hoogte zijn** van alle inkomensondersteunende maatregelen die de gemeente Nijkerk te bieden heeft. Dit om huishoudens **bekend te maken met** de regelingen en ook aangeven hoe huishoudens regelingen kunnen aanvragen. Daarnaast kan het wijkteam ook een signalerende functie hebben met betrekking tot de schuldensituatie van een huishouden. Hoe eerder financiële problemen kunnen worden aangepakt, hoe beter. Wij gaan er in dit onderzoek niet van uit dat huishoudens schulden hebben (die afgelost moeten worden). In de praktijk kunnen die echter wel aanwezig zijn.

Wonen

Advies 3
Bied huishoudens met een laag inkomen hulp van energieadviseurs of gratis/goedkope energieboxen aan. Producten, waarvan de aanschafkosten hoog zijn, terwijl ze een snelle terugverdientijd hebben, zijn het meest effectief.

Advies 4
Maak met de woningcorporaties (prestatie)afspraken over de hoogte van de huur per doelgroep en over de huurstijging voor huishoudens met een laag inkomen. Onderzoek of een tijdelijke huurverlaging mogelijk is voor huishoudens met betalingsachterstanden/schulden.

Uit algemeen onderzoek van het Nibud[4] blijkt dat de energielasten een steeds groter deel van de woonlasten en daarmee van de totale begroting van minima innemen. Juist voor de huishoudens in een energie-onzuinige woning kan een besparing op deze kosten positief bijdragen aan de bestedingsruimte. Daarnaast blijkt uit dit onderzoek dat juist minima vaak in minder goed geïsoleerde woningen wonen, waardoor ze ook een hoger verbruik dan gemiddeld hebben.

De huur is een relatief groot deel van de uitgaven op de begroting. In 2013, 2014 en 2015 zijn de huren in Nederland relatief sterk gestegen (respectievelijk 4,7; 4,4 en 2,4 procent) ten opzichte van de jaren ervoor (rond de 2 procent) (CBS, 2015). Ook al wordt een deel van deze huur vergoed door de huurtoeslag, een aanzienlijk deel moeten de huishoudens zelf betalen. Huishoudens die geconfronteerd worden met een hogere huur dan de kwaliteitskorting zullen duidelijk minder bestedingsruimte hebben vanwege ontbrekende huurtoeslag voor dat deel.

[3] Zie bijvoorbeeld Tempelman, C., Houkes, A. Prins, J. (2011). *Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen*, Amsterdam: SEO. Te downloaden op www.overheid.nl.

[4] Onderzoek: Energielastenbeschouwing. Verschillen in energielasten tussen huishoudens nader onderzocht voor uitvoeringsdienst Ministerie EZ, december 2009

5.2 Regelingen

Advies 5
Handhaaf de huidige regelingen inclusief de gehanteerde inkomensgrenzen en zorg er voor dat de doelgroepen deze kennen en gebruiken. Zorg dat betrokkenen rondom de doelgroep bekend zijn met de minimaregelingen en deze actief promoten onder de doelgroep.

Inkomensgrens

De gemeente Nijkerk hanteert een inkomensgrens voor een deel van het minimabeleid die is gebaseerd op het bruto wettelijk minimumloon. Dit is anders dan in veel andere gemeenten, die vaak een inkomensgrens hanteren afgeleid van het netto sociaal minimum. De gekozen inkomensgrens voor het minimabeleid ligt ook **hoger** dan in veel andere gemeenten, waardoor er een grotere groep rechthebbenden is dan als er sprake is van eenzelfde percentage van het netto sociaal minimum.

De gemeente maakt onderscheid tussen éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens bij de inkomensgrens. Vooral voor paren met kinderen is dit positief, omdat zij de minste bestedingsruimte hebben. Alleenstaanden en eenoudergezinnen met een inkomen vanaf het minimumloon hebben relatief veel bestedingsruimte. Voor deze groepen is de inkomensgrens voor het minimabeleid dus vrij ruim.

Het lokale minimabeleid in combinatie met de afbouw van landelijke toeslagen leidt tot voor de meeste huishoudtypen tot een **armoedeval** na deze inkomensgrens voor het minimabeleid. Echter omdat de deze inkomensgrens is gebaseerd op het bruto wettelijk minimumloon geldt **voor de meeste armoedevalsituaties geen tekort.**

Advies 6
Continueer het kwijtscheldingsbeleid beleid ongewijzigd. Gezamenlijk berekenen van de draagkracht (gemeente en waterschap) en rekening houden met de kosten voor kinderopvang werkt gunstig uit voor huishoudens met een inkomen vlak boven bijstandsniveau.

Kwijtschelding

Om voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en waterschapslasten in aanmerking te komen hanteert de gemeente een kwijtscheldingsnorm van 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Het waterschap hanteert eveneens een norm van 100 procent. De betalingscapaciteit voor de gemeentelijke heffingen en de waterschapslasten wordt gezamenlijk berekend. In het geval van pensioengerechtigde leeftijd geldt de AOW norm in plaats van de toepasselijke bijstandsnorm. Omdat de gemeente en het waterschap hetzelfde kwijtscheldingspercentage hanteren, kan de betalingscapaciteit gezamenlijk worden berekend. Dit gezamenlijk berekenen heeft een positiever effect op de laagste inkomens dan wanneer dit niet het geval zou zijn.

Vanaf 2012 kunnen gemeenten bij de berekening van de kwijtschelding ook rekening houden met de kosten van kinderopvang. Hierdoor hebben huishoudens die gebruik maken van formele kinderopvang bij een inkomen (iets) boven de bijstandsnorm mogelijk recht op kwijtschelding van gemeentelijke heffingen, terwijl zij hier voorheen, gezien hun inkomen, geen recht op hadden. Gemeente Nijkerk maakt van deze mogelijkheid gebruik.

Advies 7
Promoot de collectieve zorgverzekering actief zodat elke rechthebbende van dit dekkingsvoordeel gebruik kan maken. Het is daarbij belangrijk om in de communicatie duidelijk de verschillen tussen de drie pakketten aan te geven, zodat inwoners tot een effectieve keuze kunnen komen.

Collectieve zorgverzekering

De gemeente Nijkerk biedt inwoners met een laag inkomen een collectieve zorgverzekering aan, waarbij de gemeente een bijdrage in de premie verstrekt. Deze bijdrage wordt rechtstreeks overgemaakt aan de zorgverzekeraar, wat resulteert in een lagere premie voor de inwoners van de gemeente die gebruik maken van deze collectieve zorgverzekering.

Een ander punt van aandacht is dat belangengroeperingen steeds vaker signalen opvangen dat huishoudens zorg mijden, zodat zij hun eigen risico niet hoeven aan te spreken. Dit is een onwenselijke situatie. De gemeente Nijkerk biedt geen zorgpolis aan waarbij het eigen risico is herverzekerd, de financiële voordelen blijken gering. De gemeente biedt wel het eigen risico maandelijks te betalen en achteraf terug te krijgen bij minder/geen gebruik.

Advies 8
Continueer de ondersteuning voor minima voor sociale- en schoolactiviteiten (Meedoen en Leergeld) op de huidige wijze (per persoon aanbieden). Pas, als het mogelijk is, de hoogte aan aan de leeftijdscategorie van de kinderen.

Regeling Meedoen

Met de Regeling Meedoen creëert de gemeente Nijkerk extra ruimte op de begroting voor deelname aan sportieve en sociaal-culturele activiteiten. Dit heeft een duidelijk positief effect op de bestedingsruimte van huishoudens met een laag inkomen. Omdat de bijdrage wordt verstrekt per persoon en niet per huishouden, werkt dit ook gunstig door in de begroting van huishoudens met twee volwassenen. Een positief punt omdat uit deze rapportage blijkt dat juist paren financieel relatief slecht af zijn.

Stichting Leergeld

De gemeente Nijkerk heeft afspraken gemaakt met de Stichting Leergeld. Via deze organisatie kunnen ouders met een laag inkomen een vergoeding aanvragen voor de onderwijskosten van hun kinderen (4 en 18 jaar). Hiermee creëert de gemeente extra ruimte op de begroting om deel te nemen aan de samenleving. Dit heeft een positief effect op de bestedingsruimte van huishoudens met een laag inkomen. Omdat de bijdrage voor activiteiten wordt verstrekt per kind en niet per huishouden, werkt dit ook gunstig door in de begroting van grotere gezinnen met twee of meer kinderen.
Het maximale bedrag voor jonge en oudere kinderen is gelijk, terwijl oudere kinderen met hogere (school)kosten te maken hebben. Bij de voorbeeldgezinnen met jonge kinderen zijn de tekorten ofwel niet aanwezig ofwel duidelijk lager. In Nijkerk blijken de betalingen met name gezinnen met oudere kinderen te betreffen. Reden om te onderzoeken of er segmentatie mogelijk is in hoogte van de vergoeding naar leeftijdscategorie.

Advies 9
Sta huishoudens met jonge kinderen met een bijstandsuitkering of stellen waarvan één ouder werkt, bij hun kosten aan peuterspeelzaal/kinderopvang financieel bij, bijvoorbeeld via de bijzondere bijstand.

Kinderopvang/ Peuterspeelzaal

De eigen bijdrage voor kinderopvang wordt door de gemeente Nijkerk voor bepaalde doelgroepen vergoed. Voor de doorberekende huishoudens is geen vergoeding mogelijk.
De kosten van kinderopvang drukken dan op de begroting van (alleenstaande) ouders met een beperkt arbeidsinkomen. Anderzijds is sinds 1 januari 2016 de hoogte van de kinderopvangtoeslag omhooggegaan. Bovendien zijn alleenstaande ouders met een inkomen vanaf 110 procent van de geldende bijstandsnorm er

sinds 2015 fors op vooruit gegaan. Door de alleenstaande-ouderkop op het kindgebonden budget worden alleenstaande ouders gestimuleerd om aan het werk te gaan en te blijven.

Alleenstaande ouders zonder werk profiteren niet direct van de alleenstaande-ouderkop, omdat voor hen de bijstandsnorm is verlaagd van 90 procent naar 70 procent van de gehuwdennorm. Zij kunnen geen gebruik maken van de kinderopvangtoeslag, omdat er geen inkomen vanuit werk is. Ditzelfde geldt ook voor paren; we gaan ervan uit dat er één van de partners werkt en de ander voor de kinderen zorgt, ook voor hen geldt geen recht kinderopvangtoeslag.
Vanwege de ontwikkeling van taal en sociale vaardigheden is het goed dat kinderen tussen 2 en 4 jaar met andere kinderen buiten het gezin regelmatig begeleid in contact komen.
De kosten voor de peuterspeelzaal zijn in de gemeente Nijkerk niet inkomensafhankelijk en voor huishoudens met een laag inkomen aan de hoge kant (74,10 euro per maand voor zes uur peuterspeeltijd per week).

Advies 10
Ken paren met kinderen hogere een individuele inkomenstoeslag toe dan paren zonder kinderen. Bijvoorbeeld door de toeslag te verhogen met een vast bedrag voor elk ten laste komend kind tot 18 jaar. Een stap verder zou zijn paren met oudere kinderen een nog hoger bedrag te verstrekken.

Individuele inkomenstoeslag

In de gemeente Nijkerk kunnen huishoudens (onder de pensioengerechtigde leeftijd) met een inkomen niet hoger dan 101 procent van de bijstandsnorm, in aanmerking komen voor een individuele inkomenstoeslag (IIT). De tegemoetkoming heeft een gunstig effect op de bestedingsruimte van huishoudens die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen.

Bij de hoogte van de IIT houdt de gemeente Nijkerk rekening met de gezinssamenstelling: paren krijgen een hoger bedrag dan alleenstaande ouders en alleenstaande ouders krijgen een hoger bedrag dan alleenstaanden. Gezinnen met kinderen worden niet als aparte categorie gezien. Dat is ook niet nodig omdat de kosten van kinderen bij het laagste inkomensniveau worden gecompenseerd door de kinderbijslag, het kindgebonden budget en het lokale minimabeleid.

Personen vanaf de pensioengerechtigde leeftijd die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen, krijgen geen toeslag. Dit is echter geen probleem omdat, zoals in tabel 2 te zien is, deze type huishoudens niet met tekorten op de begroting te maken hebben. Hier staat tegenover dat ouderen een steeds groter deel van hun zorgkosten zelf moeten gaan betalen en dat zij meestal niet in staat zijn hun inkomen nog te verhogen. Het Nibud adviseert de gemeente hier in mogelijk toekomstig beleid ten aanzien van de zorgkosten rekening mee te houden.

5.3 Aandachtspunt

Advies 11
Zet de ondersteuning voor de doelgroep huishoudens met (oudere) kinderen voort en breng het bestaan van deze inkomensondersteunende regelingen actief onder de aandacht te brengen. Ook verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand (niet in dit onderzoek meegenomen) kunnen dergelijke gezinnen helpen om hun tekorten beperken. Hierbij kunnen alleen noodzakelijke bijzondere kosten vergoed worden, maar het is zeker de moeite waard om dit extra onder de aandacht te brengen.

Paren met en zonder kinderen

Paren met een bijstandsuitkering kunnen niet alle uitgaven uit het restpakket bekostigen.
De belangrijkste oorzaak van dit tekort ligt in het feit dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ter vergelijking, een eenoudergezin ontvangt 70 procent van de norm voor een paar plus de

alleenstaande ouderkop vanuit het kindgebonden budget, wat samen ongeveer neerkomt op 90 procent van de norm. De extra inkomsten voor paren (van ongeveer 10 procent) ten opzichte van het eenoudergezin wegen vaak niet op tegen de kosten voor een extra volwassene aan bijvoorbeeld voeding, kleding en de zorgverzekering.
Paren met oudere kinderen hebben met grotere tekorten te maken dan paren met jonge kinderen. Oudere kinderen drukken sterk op de begroting. Deze kosten worden niet volledig gecompenseerd door (leeftijdsafhankelijke) kindgebonden toeslagen.

Bovengenoemde factoren vinden hun oorsprong in het Rijksbeleid. Gemeenten kunnen via het eigen beleid trachten de gevolgen hiervan te repareren. De gemeente Nijkerk heeft al een aantal goede beleidskeuzes gemaakt om de bestedingsruimte voor paren met kinderen te verruimen, zoals de onderwijsvergoedingen via Stichting Leergeld, de Regeling Meedoen en een gunstige collectieve zorgverzekering (waarbij het huishouden zelf kan kiezen tussen een uitgebreid en minder uitgebreid pakket). Desondanks blijven er, zeker bij paren met oudere kinderen, flinke tekorten bestaan.

Dat paren (en met name paren met oudere kinderen) met grote tekorten te maken hebben, ziet het Nibud ook bij andere gemeenten en het blijkt ook uit onze landelijke koopkrachtberekeningen. Inzetten op de begeleiding naar werk van tenminste één van beide partners lijkt de eerste stap op weg uit de armoede. Bovendien blijkt een klein baantje van de tweede partner veel meer op te leveren dan alleen het maandelijks bruto inkomen: fiscaal houdt een stel meer over als beide partners parttime werken dan als één persoon fulltime werkt.[5]

[5] Zie hiervoor de WerkZorgberekenaar: **https://www.nibud.nl/beroepsmatig/werkzorgberekenaar-helpt-keuze-meer-minder-werken/**

Bijlage 1 | Begrotingen

In onderstaande tabellen zijn de begrotingen van de verschillende huishoudtypen opgenomen. Voor alle huishoudens wordt op een rij gezet hoe het budget er bij de verschillende inkomensniveaus uit ziet.

Het inkomen is als volgt berekend:

Alleenstaande inkomensniveau	70%	100%	110%	120%	130%	140%
berekening bruto inkomen						
bruto minimumloon per maand		1.578	1.578	1.578	1.578	1.578
bruto minimumloon per jaar		18.936	18.936	18.936	18.936	18.936
vakantietoeslag 8%		1.515	1.515	1.515	1.515	1.515
totaal incl. vakantietoeslag		20.451	20.451	20.451	20.451	20.451
totaal incl. vakantietoeslag * percentage		20.451	22.496	24.541	26.586	28.631
berekening bruto-netto traject						
bruto inkomen voor norm (incl. VT)		20.451	22.496	24.541	26.586	28.631
belasting schijf 1		7.362	7.362	7.362	7.362	7.362
belasting schijf 2		126	962	1.797	2.632	3.468
totaal inkomstenbelasting		7.488	8.323	9.159	9.994	10.830
algemene heffingskorting		2.251	2.155	2.059	1.963	1.867
arbeidskorting		3.249	3.249	3.249	3.249	3.249
totaal heffingskortingen		5.500	5.404	5.308	5.212	5.116
te betalen inkomstenbelasting		1.989	2.920	3.851	4.782	5.713
netto inkomen (bruto-netto)		18.462	19.576	20.690	21.804	22.918
netto inkomen (bruto-netto) per maand	992	1.539	1.631	1.724	1.817	1.910

a. Alleenstaande

	bijstand	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	992	1539	1631	1724	1817	1910
zorgtoeslag	94	94	71	48	25	2
huurtoeslag	265	142	0	0	0	0
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**1351**	**1775**	**1702**	**1772**	**1842**	**1912**
VASTE LASTEN						
huur	529	529	529	529	529	529
gas	68	68	68	68	68	68
elektriciteit	24	24	24	24	24	24
water	9	9	9	9	9	9
gemeentelijke heffingen	12 •	18	18	18	18	18
waterschapsheffingen	0 •	9	9	9	9	9
telefoon, televisie, internet	57	57	57	57	57	57
zorgverzekering	132	132	132	144	144	144
overige verzekeringen	20	20	20	20	20	20
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	15	15	15	15	15	15
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**868**	**883**	**883**	**895**	**895**	**895**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	57	57	57	57	57	57
inventaris	73	73	73	73	73	73
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	32	32	32	32	32	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**190**	**190**	**190**	**190**	**190**	**190**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	206	206	206	206	206	206
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	22	22	22	22	22	22
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	8	8	8	8	8	8
totaal huishoudelijke uitgaven	**241**	**241**	**241**	**241**	**241**	**241**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1299**	**1314**	**1314**	**1326**	**1326**	**1326**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**51**	**461**	**388**	**446**	**516**	**585**
Restpakket						
sociale participatie	79 ••	79 ••	79 ••	91	91	91
overig restpakket	0	66	66	66	66	66
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**79**	**144**	**144**	**157**	**157**	**157**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**-27**	**316**	**244**	**289**	**359**	**429**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

b. Alleenstaande oudere

	83%	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1174	1538	1656	1769	1817	1865
zorgtoeslag	94	94	71	48	25	2
huurtoeslag	267	166	0	0	0	0
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**1535**	**1799**	**1727**	**1817**	**1842**	**1867**
VASTE LASTEN						
huur	529	529	529	529	529	529
gas	76	76	76	76	76	76
elektriciteit	27	27	27	27	27	27
water	10	10	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	12 •	18	18	18	18	18
waterschapsheffingen	0 •	9	9	9	9	9
telefoon, televisie, internet	60	60	60	60	60	60
zorgverzekering	132	132	132	144	144	144
overige verzekeringen	13	13	13	13	13	13
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	13	13	13	13	13	13
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**874**	**889**	**889**	**901**	**901**	**901**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	57	57	57	57	57	57
inventaris	73	73	73	73	73	73
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	9	9	9	9	9	9
eigen risico zorgverzekering	32	32	32	32	32	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**193**	**193**	**193**	**193**	**193**	**193**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	206	206	206	206	206	206
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	22	22	22	22	22	22
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	8	8	8	8	8	8
totaal huishoudelijke uitgaven	**241**	**241**	**241**	**241**	**241**	**241**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1308**	**1323**	**1323**	**1335**	**1335**	**1335**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**227**	**476**	**404**	**482**	**507**	**532**
Restpakket						
sociale participatie	79 ••	79 ••	79 ••	91	91	91
overig restpakket	0	43	43	43	43	43
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**79**	**122**	**122**	**135**	**135**	**135**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**148**	**354**	**282**	**347**	**372**	**397**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

c. Paar zonder kinderen

	bijstand	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1417	1601	1694	1787	1880	1973
zorgtoeslag	176	176	153	130	107	84
huurtoeslag	265	265	229	188	143	95
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**1858**	**2042**	**2076**	**2105**	**2130**	**2151**
VASTE LASTEN						
huur	529	529	529	529	529	529
gas	68	68	68	68	68	68
elektriciteit	41	41	41	41	41	41
water	13	13	13	13	13	13
gemeentelijke heffingen	12 •	18	18	18	18	18
waterschapsheffingen	0 •	17	17	17	17	17
telefoon, televisie, internet	69	69	69	69	69	69
zorgverzekering	284	284	284	284	284	289
overige verzekeringen	28	28	28	28	28	28
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	4	4	4	4	4	4
vervoer	31	31	31	31	31	31
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**1079**	**1102**	**1102**	**1102**	**1102**	**1107**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	114	114	114	114	114	114
inventaris	87	87	87	87	87	87
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	64	64	64	64	64	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**297**	**297**	**297**	**297**	**297**	**297**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	374	374	374	374	374	374
was- en schoonmaakmiddelen	7	7	7	7	7	7
persoonlijke verzorging	44	44	44	44	44	44
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	11	11	11	11	11	11
totaal huishoudelijke uitgaven	**437**	**437**	**437**	**437**	**437**	**437**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1812**	**1836**	**1836**	**1836**	**1836**	**1841**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**46**	**206**	**241**	**269**	**294**	**311**
Restpakket						
sociale participatie	122 ••	122 ••	122 ••	122 ••	122	147
overig restpakket	0	66	66	66	66	66
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**122**	**187**	**187**	**187**	**187**	**212**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**-76**	**19**	**53**	**81**	**106**	**98**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

d. Ouder paar zonder kinderen

	AOW	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1621	1769	1930	2090	2235	2363
zorgtoeslag	174	153	130	107	84	61
huurtoeslag	268	268	237	186	129	0
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2063**	**2190**	**2297**	**2383**	**2449**	**2424**
VASTE LASTEN						
huur	529	529	529	529	529	529
gas	76	76	76	76	76	76
elektriciteit	46	46	46	46	46	46
water	14	14	14	14	14	14
gemeentelijke heffingen	12 •	18	18	18	18	18
waterschapsheffingen	0 •	17	17	17	17	17
telefoon, televisie, internet	64	64	64	64	64	64
zorgverzekering	284	284	284	284	289	289
overige verzekeringen	15	15	15	15	15	15
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	4	4	4	4	4	4
vervoer	26	26	26	26	26	26
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**1070**	**1093**	**1093**	**1093**	**1098**	**1098**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	114	114	114	114	114	114
inventaris	87	87	87	87	87	87
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	13	13	13	13	13	13
eigen risico zorgverzekering	64	64	64	64	64	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**299**	**299**	**299**	**299**	**299**	**299**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	374	374	374	374	374	374
was- en schoonmaakmiddelen	7	7	7	7	7	7
persoonlijke verzorging	44	44	44	44	44	44
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	11	11	11	11	11	11
totaal huishoudelijke uitgaven	**437**	**437**	**437**	**437**	**437**	**437**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1805**	**1829**	**1829**	**1829**	**1834**	**1834**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**258**	**361**	**468**	**554**	**615**	**590**
Restpakket						
sociale participatie	122 ••	122 ••	122 ••	122 ••	147	147
overig restpakket	0	43	43	43	43	43
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**122**	**165**	**165**	**165**	**190**	**190**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**136**	**196**	**303**	**389**	**425**	**400**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

e. alleenstaande, 2 jonge kinderen 3 & 5 jaar

	bijstand	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	992	1539	1631	1724	1817	1910
zorgtoeslag	94	94	71	48	25	2
huurtoeslag	304	304	268	227	182	134
kinderbijslag	134	134	134	134	134	134
kindgebonden budget	435	435	424	412	401	389
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	166	178	188	199	209
totaal inkomsten	**1959**	**2671**	**2706**	**2733**	**2757**	**2778**
VASTE LASTEN						
huur	589	589	589	589	589	589
gas	86	86	86	86	86	86
elektriciteit	51	51	51	51	51	51
water	17	17	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	12 •	24	24	24	24	24
waterschapsheffingen	0 •	17	17	17	17	17
telefoon, televisie, internet	57	57	57	57	57	57
zorgverzekering	142	142	142	142	142	144
overige verzekeringen	23	23	23	23	23	23
onderwijs	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	5
kinderopvang	129	46	46	66	79	88
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	24	24	24	24	24	24
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**1130**	**1078**	**1078**	**1097**	**1110**	**1126**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	104	104	104	104	104	104
inventaris	90	90	90	90	90	90
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	32	32	32	32	32	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**254**	**254**	**254**	**254**	**254**	**254**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	286	286	286	286	286	286
was- en schoonmaakmiddelen	9	9	9	9	9	9
persoonlijke verzorging	49	49	49	49	49	49
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	14	14	14	14	14	14
totaal huishoudelijke uitgaven	**357**	**357**	**357**	**357**	**357**	**357**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1742**	**1689**	**1689**	**1708**	**1721**	**1737**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**217**	**982**	**1017**	**1025**	**1036**	**1041**
Restpakket						
sociale participatie	76 ••	76 ••	76 ••	76 ••	76	175
overig restpakket	0	66	66	66	66	66
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**76**	**141**	**141**	**141**	**141**	**240**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**142**	**841**	**876**	**883**	**895**	**800**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

f. alleenstaande, 2 oudere kinderen 14 & 16 jaar

	bijstand	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	992	1539	1631	1724	1817	1910
zorgtoeslag	94	94	71	48	25	2
huurtoeslag	304	304	268	227	182	134
kinderbijslag	191	191	191	191	191	191
kindgebonden budget	490	490	479	467	456	444
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2071**	**2617**	**2640**	**2657**	**2671**	**2680**
VASTE LASTEN						
huur	589	589	589	589	589	589
gas	86	86	86	86	86	86
elektriciteit	51	51	51	51	51	51
water	17	17	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	12 •	24	24	24	24	24
waterschapsheffingen	0 •	17	17	17	17	17
telefoon, televisie, internet	65	65	65	65	65	65
zorgverzekering	142	142	142	142	142	144
overige verzekeringen	23	23	23	23	23	23
onderwijs	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	73
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	46	46	46	46	46	46
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**1031**	**1061**	**1061**	**1061**	**1061**	**1136**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	152	152	152	152	152	152
inventaris	85 ••	85 ••	85 ••	85 ••	85	101
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	32	32	32	32	32	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**297**	**297**	**297**	**297**	**297**	**313**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	449	449	449	449	449	449
was- en schoonmaakmiddelen	9	9	9	9	9	9
persoonlijke verzorging	67	67	67	67	67	67
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	14	14	14	14	14	14
totaal huishoudelijke uitgaven	**539**	**539**	**539**	**539**	**539**	**539**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1867**	**1897**	**1897**	**1897**	**1897**	**1988**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**204**	**720**	**744**	**760**	**774**	**692**
Restpakket						
sociale participatie	67 ••	67 ••	67 ••	67 ••	67	202
overig restpakket	0	66	66	66	66	66
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**67**	**133**	**133**	**133**	**133**	**268**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**137**	**588**	**611**	**627**	**641**	**424**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

g. paar, 2 jonge kinderen 3 & 5 jaar

	bijstand	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1417	1601	1694	1787	1880	1973
zorgtoeslag	176	176	153	130	107	84
huurtoeslag	304	304	268	227	182	134
kinderbijslag	134	134	134	134	134	134
kindgebonden budget	177	177	165	154	142	131
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2208**	**2392**	**2414**	**2432**	**2445**	**2455**
VASTE LASTEN						
huur	589	589	589	589	589	589
gas	86	86	86	86	86	86
elektriciteit	60	60	60	60	60	60
water	19	19	19	19	19	19
gemeentelijke heffingen	12 •	24	24	24	24	24
waterschapsheffingen	0 •	17	17	17	17	17
telefoon, televisie, internet	69	69	69	69	69	69
zorgverzekering	284	284	284	284	284	289
overige verzekeringen	29	29	29	29	29	29
onderwijs	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	5
kinderopvang	129	8	8	8	9	10
contributies en abonnementen	4	4	4	4	4	4
vervoer	40	40	40	40	40	40
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**1320**	**1229**	**1229**	**1229**	**1230**	**1241**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	155	155	155	155	155	155
inventaris	106	106	106	106	106	106
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	64	64	64	64	64	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**357**	**357**	**357**	**357**	**357**	**357**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	381	381	381	381	381	381
was- en schoonmaakmiddelen	11	11	11	11	11	11
persoonlijke verzorging	71	71	71	71	71	71
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	17	17	17	17	17	17
totaal huishoudelijke uitgaven	**479**	**479**	**479**	**479**	**479**	**479**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**2156**	**2065**	**2065**	**2065**	**2066**	**2077**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**52**	**328**	**350**	**367**	**378**	**379**
Restpakket						
sociale participatie	119 ••	119 ••	119 ••	119 ••	119	230
overig restpakket	0	66	66	66	66	66
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**119**	**184**	**184**	**184**	**184**	**296**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**-67**	**143**	**165**	**182**	**194**	**83**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

h. paar, 2 oudere kinderen 14 & 16 jaar

	bijstand	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1417	1601	1694	1787	1880	1973
zorgtoeslag	176	176	153	130	107	84
huurtoeslag	304	304	268	227	182	134
kinderbijslag	191	191	191	191	191	191
kindgebonden budget	232	232	220	209	197	186
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2320**	**2504**	**2526**	**2544**	**2557**	**2567**
VASTE LASTEN						
huur	589	589	589	589	589	589
gas	86	86	86	86	86	86
elektriciteit	60	60	60	60	60	60
water	19	19	19	19	19	19
gemeentelijke heffingen	12 •	24	24	24	24	24
waterschapsheffingen	0 •	17	17	17	17	17
telefoon, televisie, internet	77	77	77	77	77	77
zorgverzekering	284	284	284	284	284	289
overige verzekeringen	29	29	29	29	29	29
onderwijs	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	73
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	4	4	4	4	4	4
vervoer	62	62	62	62	62	62
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**1221**	**1251**	**1251**	**1251**	**1251**	**1329**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	203	203	203	203	203	203
inventaris	101 ••	101 ••	101 ••	101 ••	101	117
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	64	64	64	64	64	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**416**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	524	524	524	524	524	524
was- en schoonmaakmiddelen	11	11	11	11	11	11
persoonlijke verzorging	89	89	89	89	89	89
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	17	17	17	17	17	17
totaal huishoudelijke uitgaven	**640**	**640**	**640**	**640**	**640**	**640**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**2261**	**2291**	**2291**	**2291**	**2291**	**2385**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**59**	**213**	**235**	**252**	**265**	**182**
Restpakket						
sociale participatie	110 ••	110 ••	110 ••	110 ••	110	258
overig restpakket	0	66	66	66	66	66
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**110**	**176**	**176**	**176**	**176**	**323**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**-51**	**38**	**60**	**77**	**90**	**-141**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

i. paar, 2 oudere kinderen 14 & 18 jaar

	bijstand	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1662	1846	1939	2032	2125	2218
zorgtoeslag	270	270	247	224	201	178
huurtoeslag	304	304	268	227	182	134
kinderbijslag	95	95	95	95	95	95
kindgebonden budget	115	115	104	92	81	69
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2446**	**2630**	**2653**	**2670**	**2683**	**2693**
VASTE LASTEN						
huur	589	589	589	589	589	589
gas	86	86	86	86	86	86
elektriciteit	60	60	60	60	60	60
water	19	19	19	19	19	19
gemeentelijke heffingen	12 •	24	24	24	24	24
waterschapsheffingen	0 •	17	17	17	17	17
telefoon, televisie, internet	77	77	77	77	77	77
zorgverzekering	416	416	416	428	428	433
overige verzekeringen	29	29	29	29	29	29
onderwijs	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	30
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	5	5	5	5	5	5
vervoer	62	62	62	62	62	62
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**1355**	**1385**	**1385**	**1397**	**1397**	**1432**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	203	203	203	203	203	203
inventaris	101 ••	101 ••	101 ••	101 ••	101 ••	117
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	64	64	64	64	64	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**416**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	524	524	524	524	524	524
was- en schoonmaakmiddelen	11	11	11	11	11	11
persoonlijke verzorging	89	89	89	89	89	89
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	17	17	17	17	17	17
totaal huishoudelijke uitgaven	**640**	**640**	**640**	**640**	**640**	**640**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**2395**	**2425**	**2425**	**2437**	**2437**	**2489**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**51**	**205**	**228**	**232**	**246**	**204**
Restpakket						
sociale participatie	159 ••	159 ••	159 ••	171 ••	171 ••	258
overig restpakket	0	66	66	66	66	66
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**159**	**224**	**224**	**237**	**237**	**323**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**-108**	**-19**	**4**	**-5**	**9**	**-119**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

j. Alleenstaande met zorgvraag

	bijstand	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	992	1539	1631	1724	1817	1910
zorgtoeslag	94	94	71	48	25	2
huurtoeslag	265	142	0	0	0	0
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	25	23	24	23	22	20
totaal inkomsten	**1376**	**1798**	**1726**	**1795**	**1864**	**1932**
VASTE LASTEN						
huur	529	529	529	529	529	529
gas	68	68	68	68	68	68
elektriciteit	34 ••	34 ••	34 ••	34 ••	34	34 ••
water	9	9	9	9	9	9
gemeentelijke heffingen	12 •	18	18	18	18	18
waterschapsheffingen	0 •	9	9	9	9	9
telefoon, televisie, internet	57	57	57	57	57	57
zorgverzekering	132 ••	132 ••	132 ••	159 ••	159	159 ••
overige verzekeringen	20	20	20	20	20	20
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	29 ••	29 ••	29 ••	29 ••	29 ••	29 ••
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**892**	**907**	**907**	**934**	**934**	**934**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	57	57	57	57	57	57
inventaris	73	73	73	73	73	73
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	32	32	32	32	32	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	80 ••	80 ••	80 ••	95 ••	95	95 ••
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**270**	**270**	**270**	**285**	**285**	**285**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	206	206	206	206	206	206
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	22	22	22	22	22	22
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	8	8	8	8	8	8
totaal huishoudelijke uitgaven	**241**	**241**	**241**	**241**	**241**	**241**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1404**	**1419**	**1419**	**1460**	**1460**	**1460**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**-28**	**380**	**307**	**334**	**403**	**472**
Restpakket						
sociale participatie	79 ••	79 ••	79 ••	91	91	91
overig restpakket	0	66	66	66	66	66
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**79**	**144**	**144**	**157**	**157**	**157**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**-107**	**235**	**163**	**177**	**246**	**315**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

k. Alleenstaande oudere met zorgvraag

	AOW	100%	110%	120%	130%	140%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1174	1538	1656	1450	1562	1673
zorgtoeslag	94	94	71	48	25	2
huurtoeslag	267	166	0	0	0	0
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	18	18	20	24	51	49
totaal inkomsten	**1553**	**1816**	**1746**	**1522**	**1638**	**1724**
VASTE LASTEN						
huur	529	529	529	529	529	529
gas	76	76	76	76	76	76
elektriciteit	37 ••	37 ••	37 ••	37 ••	37 ••	37 ••
water	10	10	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	12 •	18	18	12 •	12 •	18
waterschapsheffingen	0 •	9	9	0 •	0 •	9
telefoon, televisie, internet	60	60	60	60	60	60
zorgverzekering	132 ••	132 ••	159 ••	159 ••	159 ••	159 ••
overige verzekeringen	13	13	13	13	13	13
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	27 ••	27 ••	27 ••	27 ••	27 ••	27 ••
levensonderhoud anderen	*	*	*	*	*	*
betalingsverplichtingen	*	*	*	*	*	*
totaal vaste lasten	**898**	**913**	**940**	**925**	**925**	**940**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	57	57	57	57	57	57
inventaris	73	73	73	73	73	73
onderhoud huis en tuin	22	22	22	22	22	22
zelfzorgmiddelen	9	9	9	9	9	9
eigen risico zorgverzekering	32	32	32	32	32	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	80 ••	80 ••	95 ••	95 ••	95 ••	95 ••
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**273**	**273**	**288**	**288**	**288**	**288**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	267 ••	267 ••	267 ••	267 ••	267 ••	267 ••
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	22	22	22	22	22	22
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	8	8	8	8	8	8
totaal huishoudelijke uitgaven	**302**	**302**	**302**	**302**	**302**	**302**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1473**	**1488**	**1530**	**1515**	**1515**	**1530**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**80**	**328**	**216**	**7**	**123**	**194**
Restpakket						
sociale participatie	79 ••	79 ••	91	91	91	91
overig restpakket	0	43	43	43	43	43
vergoeding restpakket	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	**79**	**122**	**135**	**135**	**135**	**135**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN RESTPAKKET	**1**	**206**	**82**	**-128**	**-12**	**60**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

Bijlage 2 | Verantwoording uitgaven

Het Nibud gebruikt diverse bronnen voor de referentiecijfers. Hieronder volgt een korte verantwoording van keuzes en bronnen uitgesplitst naar het basis- en het restpakket.

Basispakket

Huur
Er wordt gerekend met een huur van 529 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 589 euro voor meerpersoonshuishoudens.

Energie
Dit is 90 procent van de prijs van gemiddeld gebruik naar huishoudtype met een opslag voor huishoudens van de AOW-gerechtigde leeftijd (gasverbruik). Daarbij hanteert het Nibud de prijs van het gemiddelde verbruik.

Lokale lasten
Dit zijn de gemeentelijke- en waterschapsheffingen verminderd met de eventuele kwijtschelding.

Telefoon, televisie en internet
Deze bedragen zijn gebaseerd op het bellen met een mobiele telefoon met een sim-only abonnement voor 100 tot 150 belminuten per maand, een basisabonnement voor internet en een basis digitaal televisie abonnement. We gaan ervan uit dat iedereen in het huishouden van 12 jaar en ouder een eigen mobiele telefoon heeft.

Zorgverzekeringen
Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering inclusief de minst uitgebreide tandartsverzekering. Voor huishoudens die voldoen aan de voorwaarden gaan we uit van de collectieve zorgverzekering die de gemeente aanbiedt.

Overige verzekeringen
Dit betreft een aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en, voor volwassenen in huishoudens onder de AOW-gerechtigde leeftijd, een uitvaartverzekering.

Onderwijs
Dit zijn gemiddelde bedragen aan schoolkosten. Deze verschillen per schooltype. Ze zijn afkomstig van Nibud-onderzoek (basisschool) en de Schoolkostenmonitor (middelbare school).

Kinderopvang
Dit zijn de kosten van kinderopvang en de peuterspeelzaal verrekend met (indien van toepassing) de gemeentelijke vergoedingen. De landelijke vergoeding is weergegeven bij de inkomsten.

Contributies en abonnementen
Hieronder vallen de bankkosten. De kosten aan kranten en/of tijdschriften en de kosten aan (sport)verenigingen vallen onder het restpakket (zie volgende paragraaf).

Vervoer
Voor ieder lid van het huishouden zijn dit de kosten van een fiets en de kosten van een ov-chipkaart en enkele zones.

Kleding en schoenen
Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor kleding.

Inventaris en onderhoud
Bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud.

Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen
In het basispakket zitten kosten die elk huishouden heeft. De kosten betreffen de huisapotheek met pleisters, aspirines e.d. Als in verband met zorgkosten eigen bijdragen verschuldigd zijn, dan staan die bij deze post vermeld.

Voeding
De bedragen zijn gebaseerd op de aanbevolen hoeveelheden voor een gezonde voeding van het Voedingscentrum en de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Was- en schoonmaakartikelen
Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging
Uitgegaan is van een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Huishoudelijke dienstverlening
Dit betreft uitgaven voor allerlei diensten, bijvoorbeeld voor het schoon laten maken van de woning. In de begrotingen is hiervoor geen bedrag opgenomen.

Huisdieren en roken
In de begrotingen is hiervoor geen bedrag opgenomen. Als er uitgaven zijn, dan worden die geoormerkt als vrije bestedingen en gaan die ten koste van de uitgaven in het restpakket.

Diversen
Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon voor diverse uitgaven. Denk hierbij aan de kosten voor postzegels en de kosten van een identiteitsbewijs.

Restpakket

Het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor vrije bestedingen. Alle vrije bestedingen vormen samen het restpakket. In het restpakket onderscheiden we uitgaven in verband met sociale participatie en overige uitgaven.

Pakket voor sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. De uitgavenposten waar rekening mee is gehouden zijn de volgende:

- Contributies en abonnementen
- Vrijetijdsuitgaven
- Op bezoek gaan
- Bezoek ontvangen
- Vervoer

Overig restpakket

Naast de uitgaven zoals gespecificeerd in het pakket aan sociale participatie kunnen nog allerlei overige uitgaven als voorbeeld in het restpakket worden opgenomen. In dit onderzoek zijn dat de kosten voor woon-werkverkeer (gebaseerd op een twee-sterrenabonnement).

Uitgaven in verband met de zorgvraag

Gezien het bovenstaande, zal de begroting van de alleenstaande oudere met een zorgvraag op diverse punten afwijken van de standaardbegrotingen:

- Voor **verzorging** veronderstellen we dat die zorg door de gemeente wordt geregeld en dat hiervoor een eigen bijdrage wordt betaald.

- De **verpleging** valt in het basispakket van de zorgverzekering. Hiervoor komen er dus geen extra kosten bij.

- De **maaltijdvoorziening** zorgt voor meerkosten ten opzichte van de situatie waarin de warme maaltijd zelf wordt bereid. Voor deze meerkosten kan bijzondere bijstand worden verstrekt, maar dit komt maar heel zelden voor. Huishoudens die gebruik (moeten) maken van de maaltijdvoorziening betalen de meerkosten hiervan in de meeste gevallen dus zelf. De gemiddelde kosten van een warme maaltijd bedragen 5 euro. Hier worden de kosten voor een zelf bereide maaltijd weer vanaf gehaald, waarmee de meerkosten uitkomen op gemiddeld 3 euro per maaltijd. Voor vijf maaltijden per week komt dit neer op 65 euro per maand.
  De gemeente Nijkerk kent geen algemene vergoeding/bijdrage voor de kosten van een maaltijdvoorziening.
  De meerkosten van de maaltijdvoorziening zijn in de begrotingen van de alleenstaande oudere met zorgvraag opgenomen onder de post "voeding".

- De eigen bijdrage voor de **personenalarmering** wordt vergoed door de meeste uitgebreide aanvullende zorgverzekeringen.

- Voor de extra **waskosten** in verband met incontinentie gaan we uit van twee keer per week extra wassen, wat neerkomt op 8,25 euro per maand (kosten voor elektriciteit, water, waspoeder en afschrijving/onderhoud). De extra kosten voor bewassing zijn opgenomen onder de post "was- en schoonmaakmiddelen".

- Het huishouden met een zorgvraag maakt gebruik van **aanvullend vervoer**. Wmo-pashouders betalen voor het gebruik van vraagafhankelijk vervoer een gereduceerd tarief:
  - Voor bestemmingen tot 25 km geldt een opstaptarief van 0,89 euro en voor iedere kilometer 0,15 euro.
  - Voor bestemmingen van meer dan 25 km geldt een opstaptarief van 0,89 euro en voor iedere kilometer 1,25 euro.

  In deze rapportage wordt gerekend met 1 rit per week van 5 kilometer enkele reis en één rit per week van 10 kilometer enkele reis. De maandelijkse vervoerskosten daarmee uit op bijna 35 euro per maand. Verder gaan we ervan uit dat er geen gebruik wordt gemaakt van de fiets; deze kosten zijn daarom uit de begroting gehaald. De extra vervoerskosten zijn opgenomen onder de post "vervoer".

- De kosten voor een **woningaanpassing** (drempels weg, verhoogde WC), die vanuit de Wmo wordt toegekend, worden doorgegeven aan het CAK voor de inning van de eigen bijdrage. Het CAK berekent aan de hand van het inkomen en vermogen wat dan de eigen bijdrage wordt en de periode waarover men moet betalen. Deze eigen bijdrage wordt vergoed vanuit de collectieve zorgverzekering. Huishoudens die

niet voor deze verzekering in aanmerking komen hebben de eigen bijdrage al betaald voor de huishoudelijke verzorging. Voor de woningaanpassing komen er dus geen extra kosten meer bij.